

NA VRSTI JE AZIJA

Vsi se še prav dobro spominjamo lanskoletne delegacije mednarodne študentske konference in COSEC, ki je obiskala Afriko. In še leto ni minilo, ko se že nova grupa študentov odpravlja v svet. Na vrsti je Azija. Skoroda neverjetno zanimanje za te dežele, le vprašanje je, če so nameni resnično dobri in namerni.

Naloga teh delegacij je spoznavati življenje študentov, njihove socialno-ekonomske probleme in probleme študentske organizacije. Toda napačno bi bilo spoznavati jih ločeno, neodvisno od splošnega razvoja držav. Afriška delegacija je obiskala Sudan, Nigerijo, Ugando, Belgijski Kongo, Zlato obalo, Sierra Leone, Senegal in Libanijo. Več ali manj same kolonialne države.

Kakšno je življenje afriških študentov nam je znano. Ravno tako nam je znano kakšen je kulturni in socialni razvoj teh dežel. O tem govorijo Afričani odprto, in ne prikrivajo slabosti, za katere vemo kdo je kriv. Toda afriška delegacija je prikazala vse stvari popolnoma drugače. Po mnenju delegacije je tu vse »prekrasno«, poslednji kriv civilizacije in znanosti je prodrl v te dežele, seveda le po zaslugi kolonizatorjev in njihovih nesebičnih kulturnih pomoči. Le zakaj se potem zbirajo knjige za afriške študente in komu je neki namenjena vsa druga pomoč? Mar je bil res edini cilj te delegacije, da potrdi dejstva?

Odhod delegacije v Azijo pomeni drugo skrajnost. Kljub temu, da potuje delegacija v imenu mednarodne študentske konference, nobena od okoli 60 nacionalnih študentskih uni, katere bi ta delegacija morala predstavljati, ne ve, katere države bo obiskala, niti kdo bo sestavljal delegacijo. Ni namreč vseeno, ali bo delegacija obiskala Kitajsko ali Formozo, Severni ali Južni Vietnam. Ravno tako ni vseeno, kakšno stališče bo zavzela od študentskih organizacij v Indokini, ki so politično zelo različno usmerjene, ali pa v Indiji in Burmi, kjer obstajata dve študentski organizaciji, ki sta vključeni v MSS odnosno COSEC. S svojim čisto subjektivnim izborom se lahko delegacija opredeli za eno ali pa drugo stran, za vzhodni ali pa zahodni blokovski tabor. In ker v COSEC take blokovske tendence obstajajo, ne bi bilo tako ravnanje nič posebnega. Vendar so vse to stvari, o katerih bi nacionalne unije morale aktivno odločati in ne biti samo obveščane in še to nepopolno. S tako prakso je treba v COSEC in sploh v mednarodnem študentskem svetu prenehati. Kaj nam bo povedala ta delegacija, ko se vrne, bomo še videli.

Tistim pa, ki podpirajo take delegacije in tistim, ki v njih sodelujejo zaradi tega, da bi sledili svojim dedom — kolonizatorjem, ki so se že nekoč v teh krajih potepali, svetujemo, naj potujejo v svojem imenu če želijo, in ne v imenu mednarodne študentske javnosti, najmanj pa naših študentov.

tribuna

LIST STUDENTOV LJUBLJANSKE UNIVERZE

ST. 1

LJUBLJANA, 17. JANUARJA 1956

LETO VI

Intervju s tovarišem Ivanom Regentom Delavstvo si mora ustvariti svoje izobraženstvo

Naše uredništvo je zaprosilo tovariša Ivana Regenta, da odgovori na vprašanja o socialnem sestavu naše univerze, o katerem se je zadnja leta precej razpravljalo. Zaradi tega bodo ugotovitve tovariša Regenta vzpodbudne za nadaljnjo razpravo o tem zamatnem problemu naše univerze.

Vprašanje: Socialni sestav naše univerze se v zadnjih letih ni bistveno spremenil. Iz delavskih vrst prihaja na univerzo le malo študentov. Kje so vzroki, da je dotok iz delavskih vrst tako nezadosten?

Odgovor: Vzrokov ali razlogov, da je dotok študentov iz delavskih vrst na naši univerzi (in dijakov na višjih gimnazijah) tako nezadosten, je mnogo in so različnega značaja. Tako po mojem mnenju. Če bi hoteli ugotoviti vsaj poglavitnejše, bi si morali zamisliti posebno anketo. Prepričan sem, da bi bili anketni odgovori zanimivi in poučni.

Nekateri menijo, da so najpoglavnejši razlogi relativno nizki zasluzki naših delavcev, kar pa po mojem mnenju ne more biti res, ali pa more biti res le v nekaterih primerih. Naši uslužbeni, katerih sinovi tvorijo absolutno večino slušateljev naše univerze, imajo približno enake zasluzke, kakor večina naših delavcev. Bolj verjetno se mi zdi, da med poglavitne razloge pojavi, ki o njem razpravljamo, spada stara, sramežljiva miselnost naših starih delavskih družin, ki neoparvno menijo, da visoke šole niso za delavske otroke. Zato pa radi pošiljajo svoje sinove in hčere, takoj ko dovršijo petnajsto leto starosti, v kako obrt ali v industrijo, da morejo kmalu kaj zaslužiti in pomagati družini. Navedeno miselnost naših starih delavskih družin, o katerih so mi mnogi govorili, da visoke šole in gimnazije niso za delavske sinove in hčere, je treba seveda pobiti. Delavstvo si namreč mora ustvariti svoje organske intelektualne. Ne iz sovraštva, ali zaradi sovraštva ali nezaupanja do drugih slojev, ki so pri nas konec koncev tudi delovni, marveč enostavno zato, da bi si olajšali izvršitev svoje zgodovinske naloge, t. j. da bi si s pomočjo svojih lastnih intelektualcev olajšali izgradnjo socializma in proces prehoda v komunizem. Vendar se moramo zavedati, da družba, vsaka družba nujno potrebuje tudi fizične delavce, t. j. občane, ki s svojim delom ustvarjajo in spreminjajo uporabno vrednost produktov. Na potrebo

organskih delavskih intelektualcev moramo gledati zgodovinsko, upoštevajoč zgodovinsko nalogo proletariata. Toda pri nas ni nevarnosti, vsaj za enkrat še ne, da bi se število fizičnih delavcev zmanjšalo, ako bi se povečalo število dijakov višjih gimnazij in univerzitetnih slušateljev. Pri nas stavimo ali gradimo šole osnovne temelje za splošne socialistične odnose. Zato gre prva beseda proletariatu, kateremu moramo ustvariti ali nuditi vse pogoje, da bi se mogel tehnično in humanistično izobraziti in vzgojiti za svojo zgodovinsko nalogo, da bi mogel graditi socializma in uspešneje nabelovati.

Morda so tudi še drugi razlogi, katerih ne poznam. Ob tej priložnosti pa bi želel, naj bi se ugotovilo iz univerzitetne statistike, koliko je med slušatelji univerze sinov takšnih uslužbencev, ki so delavskega porekla; koliko je slušateljev univerze (sinov uslužbencev in delavcev), ki živijo v mestih ali pa na deželi. Razlogi skromnega števila delavskih slušateljev na univerzi je morda tudi dejstvo, da imajo delavske družine navadno več otrok kakor uslužbenke itd. Vse to bi bilo treba dobro proučiti.

Vprašanje: Na kakšen način bi bilo možno postopoma spremeniti socialni sestav naše univerze v korist slušateljev iz delavskih in kmetijskih vrst?

Odgovor: Glede tega vprašanja bi rad najprej povedal, da zato, da bi se povečal odstotek slušateljev delavskega porekla na univerzi, ni treba onemogočiti ali otežiti drugim slojem pouka na univerzi. Načinov, po katerih naj bi se postopoma spreminjal socialni sestav naše univerze v korist slušateljev iz delavskih in kmetijskih vrst, je verjetno prav tako mnogo, kakor razlogov, da je stanje takšno, kakršno pač je. Če bi vprašali sto oseb, naj nam odgovorijo na to vprašanje, bi verjetno dobili sto različnih odgovorov. Morda bi bila dobra povseba študentska politika, ki naj bi jo vodila posamezna podjetja in zadrage. Predvsem pa se mi zdi, da bi bilo treba še povečati število višjih gimnazij

tudi izven naših centrov. Pri delavski družini se začne težko že, ko prične sinovi in hčere hoditi v višjo gimnazijo. Tudi sicer ne morejo na univerzo, če niso dokončali višje gimnazije. Imeti bi morali več šol. V buržoasnih državah povzroča veliko število šol, med njimi tudi gimnazij, velik dotok na univerze, a hkrati tudi nevarnost brezposelnosti relativno velikega števila intelektualcev. Nam se tega ni bati. Imamo še veliko potrebo po izobraženih vseh vrst in vseh strok, nižjih, srednjih, višjih in najvišjih na vseh popriških gospodarstvih in kulture. In sicer predvsem takih, ki bi se še sami vzgajali v duhu socialističnega humanizma v najširšem pomenu besede, in ki bi se zavedali, da je njihovo visoko poslanstvo predvsem njihova družbena dolžnost. Zgodilo se, da morajo prenesti narodi in ljudstva v procesu svojega zgodovinskega razvoja težke in najtežje preizkušnje. To velja zlasti za narode in ljudstva, ki se hočejo osvoboditi, se osamovoljiti in postati enaki med enakimi. Intelektualec je prvi, ki ne sme niti v najtežjih razmerah obupati ali obupavati.

Kmetije so svoj čas radi šolali svoje sinove. Saj so skoraj vsi, in morda celo vsi cerkveni intelektualci (duhovniki), kmetijskega porekla. Nekaterim zelo znanim se je posrečilo, da so si izbrali drug intelektualni poklic. To največkrat proti volji staršev, zlasti proti volji mame. Sedaj bi morale kmetijske zadruge spodbujati in spodbujati kmetijske zadruge, t. j. njihove sinove in jih seveda usmerjati v poklice, ki so potrebni našemu združenemu kmetijstvu. Pa tudi za najvišje intelektualce, ki naj bi na visokih šolah pripravljali druge.

Pri nas je še vse nujno v nekelem revolucionarnem kipenju. Od tod tudi razne motnje in težave. Treba je to pogumno prenesti in se pogumno boriti za normalizacijo, ki je po vsaki revoluciji močno tangirana. Pri nas še posebej zaradi podedovane zaostalosti, katero pa uspešno premagujemo in katero moramo v najkrajšem možnem času popolnoma premagati.

Vprašanje: Kaj sodite o sodelovanju med okrajnimi študentskimi klubi in društvi »Svobode«? Kakšne naj bi bile po vašem mnenju oblike tega sodelovanja in kakšno pomoč bi lahko nudili študentje tem društvom?

Odgovor: O sodelovanju med okrajnimi študentskimi klubi in Svobodami ter prosvetnimi društvi moremo soditi le pozitivno. Tako sodelovanje bi bilo koristno za oba partnerja, t. j. za študente in za vse Svobode in za vsa prosvetna društva. Oblike tega sodelovanja bi bile lahko razne. Študentje bi lahko vodili nekatere sekcije naših društev, lahko bi vodili naše tečaje, vsaj seminarje po predavanjih; lahko bi se udeleževali v naših glasbenih, režiserskih, jezikovnih in igralskih šolah, seveda, če bi imeli za to veselje in sposobnost; morda bi lahko šli od časa do časa veno na deželo prirediti kakšno predavanje o kakšnem predmetu, za katerega bi se morali prej pripraviti, da bi bilo to predavanje poljudno. Lahko bi sodelovali na prireditvah bodisi kot igralci bodisi kot pevec bodisi kot recitatorji itd. Poleg tega bi si še sami našli druge oblike sodelovanja. To bi bila velika pomoč našim društvom, ki bi jo dali študentski klubi in bi s tem prišli študentje v bolj direktni dotik s člani naših društev, z našimi delavci in kmeti, kar bi jim — o tem sem globoko prepričan — celo koristilo pri njihovem univerzitetnem študiju. Praktična pomoč, ki bi jo študentje nudili prosvetnim društvom, njihovim odborom in njihovim sekcijam, bi nedvomno, ponavljam še enkrat, koristila društvom in študentom.

Študentski klub v Poljanski dolini

Skoraj tri leta že obstaja študentski klub v Zireh, v katerega pa ni vključenih niti polovica študentov Poljanske doline. Vzrok za to so razni objektivni kot tudi subjektivni vzroki. V teh dneh pa je prišlo do soglasja med člani študentskega kluba Ziri in ostalimi študenti o ustanovitvi skupnega študentskega kluba za vso Poljansko dolino, ki ima nedvomno vse pogoje za uspešno delo

Mi želimo ohraniti prijateljstvo z vsemi državami, ki danes obstajajo, in ga v bodoče še bolj utrjevati. (Maršal Tito ob vrnitvi iz Egipta in Egiptu.)

S PRIRODOSLOVNO-MATEMATIČNEGA ODDDELKA

To je treba urediti

Konec decembra je odbor združenja Zveza študentov na prirodoslovno-matematičnem oddelku imel posvetovanje o aktualnih pereh problemih študentov na tej fakulteti med člani Sveta za prosveto in kulturo LRS, člani profesorskega zbora in študenti, katerega so se udeležili s strani SPK načelnik prof. Melihar in prof. Leskovšek, od članov profesorskega zbora prodekan prof. Škerlj in prof. dr. Nučič ter okoli devdeset študentov.

Pri sproščenem razgovoru so prišla do izraza predvsem tri vprašanja: vprašanje zaposlitve diplomiranih absolventov, materialni položaj študentov in vprašanje študijskih programov na fakulteti.

Pri razpravi o zaposlitvi diplomiranih absolventov so ugotovili, da obstajajo številni primeri zaposlitve premalo kvalificiranih ali polkvalificiranih moči v šolskih ustanovah, za katere je potrebna visokošolska izobrazba. Niso redki primeri, da na gimnazijah, kjer bi morali poučevati profesorji, učijo predmetni učitelji z višje pedagoške šole ali celo navadni učitelji in drugi nekvalificirani ljudje. Nekateri ravnanja na gimnazijah, ki so po svoji izobrazbi predmetni ali pa celo navadni učitelji, naravnost odklanjajo visokošolske ljudi. Pri tem imajo tudi nekateri okraj. sveti za prosveto in kulturo svojevrstno kadrovsko politiko, ki nikakor ni v korist uspešnega razvoja srednjega šolstva.

Položaj nameščenih diplomiranih absolventov na srednjih šolah je znatno slabši, kot položaj istih v drugih ustanovah in podjetjih. Zaradi tega mno-

go diplomiranih absolventov ne gre v prosvetno službo, ampak odbaja v druge ustanove, kjer je njihov položaj boljši.

Tovariša s SPK sta nato povedala, da se problem nameščanja diplomiranih absolventov fakultete postopoma izboljšuje. Sedanje namestitve nekvificiranega kadra na srednjih šolah so narekovale izredne razmere ob ustanavljanju novih gimnazij, kar pa je prehodnega značaja in bo v prihodnosti skoraj popolnoma odpadlo. Ob tej priložnosti je tovariš načelnik SPK poudaril potrebo po vsaj dvopredmetnih študijskih skupinah na fakulteti, ki bodo omogočile šolanje kadra, kakršnega potrebuje.

Glede materialnega položaja študentov: SPK bo študentom samo 150 slušateljev prvega letnika v študijskem letu 1955-56 za vso univerzo, drugim pa bodo dajali štipendije posamezni okraj; pri tem je večina okraj. je obveznost prešla, toda le v konkretnih primerih za študente, katere namerava okraj po diplomi zaposliti. Tako je ostalo precej študentov brez sredstev, katere okraj odklanja, češ, da jih po diplomi ne morejo primerno zaposliti. Pri okraju Ljubljana so se pri študentih pojavile težave, zaradi katerih trenutno ni posebnih izsledov za štipendiranje. So glasno so ugotovili, da industrijska in druga podjetja minimalno prispevajo za štipendije, medtem ko diplomirane absolvente kljub temu sprejemajo v službo. Prav tako je znano, da obstajajo precejšnje razlike v višini štipendij pri naših študentih in študentih drugih republik, ki študirajo na ljubljanski univerzi.

Pereč problem v materialnem položaju študentov je tudi to, da prenehajo otroške doklade tri mesece po absolutoriju. Mnogi absolventi si potem poiščejo honorarno zaposlitev in s tem izgubijo zvezo s študijem in fakulteto in se tako podaljša njihov absolventski staž na sedem, osem in še več let. Absolventov je na nekaterih skupinah še toliko, da je v tem študijskem letu že več absolventov kot redno vpisanih slušateljev. Glede gnotnega položaja študentov, ki ne prejemajo več otroških doklad, je tovariš načelnik SPK sporočil, da obstaja pri SPK poseben fond, kjer lahko dobijo absolventi brezobrestno posojilo, katerega prično odplačuje šest mesecev po nastopu službe.

Šolske ustanove sprejemajo manj kvalificirane in nekvificirane predavatelje na službene mesta predvsem zato, ker jim primanjkuje kvalificiranih učnih moči, ki bi bile vsestransko uporabne. To se dogaja predvsem zato, ker imajo prvi uradno potrjeno sposobnost poučevanja več predmetov, medtem ko so diplomirani absolventi fakultete navadno usposobljeni samo za en predmet. Vzrok enostranskega izobraževanja slušateljev fakultete pa je v študijskih programih, ki se poleg tega pogosto spreminjajo in dopolnjujejo. Načelnik SPK, tovariš Melihar, je v zvezi s tem pojasnil, da študijski načrti ustrežajočih fakultet v tujih državah skoraj brez izjeme vsebujejo večpredmetne študijske skupine.

Na koncu sestanka so izbrali iz vrst profesorjev in študentov komisijo, ki je formulirala sklepe.

Zelo podobne probleme imajo tudi študentje filozofskega oddelka PMFF, zato lahko pričakujemo, da bodo fakultetni organi in organi SPK kmalu pričeli bolj načrtno in vsestransko reševati ta zamotana vprašanja.

Drago

DRUŽABNI VEČERI BEOGRAJSKIH STUDENTOV

Študiranje prepovedano!

Družabne klube študentov v taki obliki kakor jih poznam v Beogradu in kakor je začel svoje delovanje v Ljubljani, smatram za najbolj primerno obliko študentskega delovanja, kajti v njih okviru lahko rešujemo vse tisto problematiko, ki ni strogo ZSJ-organizacijska in ki je po svojih vsebini prvenstveno študentska. Ti klubi imajo po mojem mnenju dvojno vlogo — so splošno izobraževalni in zabavni, a hkrati odraz študentske aktivnosti.

Beograjski klubi imajo že precejšnjo tradicijo in dokaj bogate izkušnje, zato sem sklenil, da napišem o tem nekaj vrstic. V Beogradu deluje sedaj 14 takih družabnih klubov. Po svoji aktivnosti jih lahko razdelimo v tri skupine. Prvi so tisti, ki obstajajo le formalno, ki v neenakomernih presledkih organizirajo predavanja in ponavadi niti nimajo lastnih prostorov. Drugi so tisti, ki imajo svoje prostore, odprte vsak dan, ki imajo časopise in radio in ki vsakega organizirajo predavanja. Tretja skupina klubov ima reden vsakodnevni program, ciklus predavanj, dobro oskrbo v dnevnem tiskom, lastno knjižnico itd.

Aktivnost klubov je odvisna predvsem od študentov, ki jih vodijo, od njih smisla za organizacijo; drugo je sodelovanje s odbori ZSJ in tretje finančna sredstva; pokazalo se je, da zadnje ni tako bistveno, ker imajo mnogi klubi precej sredstev, a slabo vodstvo in obratno.

Med najboljše spadajo klubi na TVŠ, ekonomski fakulteti,

PROGRAM NAJ BO KVALITETEN!

Najbolj uspeša so tista predavanja in tiste prireditve, na katerih so sodelovale znane osebnosti iz javnega in političnega življenja ali renomirani umetniki. Pravtako se je pokazalo, da so le najbolj delavni klubi uspeli zainteresirati študente za prav vse panoge, medtem ko so manjši klubi nudili le predavanja, ki so posebej iskana.

Po nepopolnih podatkih je bilo v letošnjem letu v vseh klubih 107 predavanj, 18 koncertov, 15 literarnih večerov, 29 filmskih prireditev, 8 razstav, 19 družabnih večerov, 4 ustna časopisni itd.

NOVI BEOGRAD

V začetku letošnjega leta so pričeli ustanavljati tudi klube v študentskih domovih, od teh je najbolj uspeh na naselju v Novem Beogradu. Najboljša ilustracija njihovega dela je pregled programa; imajo tudi svojo knjižnico in redno organizirajo plesne prireditve. Na večer proze in poezije so nastopili literati — stanovalci z naselja O Titovem potovanju je govoril Jože Smole, o problemih Daljnega Vzhoda je predaval opolnomočeni minister S. Šehovič. Na literarni razgovor so poklicali Dobrico Cosića. Večera narodnih pesmi in zabavnih glasbe se je udeležilo 850 študentov, izvajalci: ansambli Radio Beograda itd.

TEGA PA NE POZNAMI

Klub TVŠ je v manjšem prostoru (nekaj takega kot naša dvorana), ki so ga fakultetne oblasti vzele elektroinštitutu in dale študentom. Vsa mesta so zasedena; diskusije, branje časopisov — po stenah pa napis: Študiranje je v teh prostorih prepovedano! Klub je odprt ves dan (9-21), zvečer so pa v njem prireditve; če pa je udeleženec preveč, odidejo v kako predavalnico. Knjižničarja sem vprašal, kje bi lahko našel tovariša M. — »Ne poznam ga! On je v upravi, sem vztrajal. »Jaz tud,« pravi knjižničar, »na nas je v upravi 30, ne poznam ga. Pojdite v upravo!«

V upravi je tovariš M. Ko sem vstopil, sem resno podvomil, da mi bo sploh uspelo, da bi se z njim kaj pomenil. »Delovno gnezdo« je bilo polno zasedeno; preizkušali so nove gramofonske plošče, snemali nekaj na magnetofon, risali lepake, telefonirali... Ni mi uspelo začeti razgovor nadaljevati, vedno so naju prekinjali — morali smo obmolkniti, ker je nekdo telefoniral na francosko ambasado, da bi jih pregovorili, da bi oni pregovorili kekega francoskega baletnega umetnika. Da pride v njihov klub; sedaj gostujejo v Beogradu. Končno so mi dali v roke debelo knjgo — zapisnik o delovanju. — To si ogled — za vsako pojasnilo smo ti pa na razpolago!

NOVINARJI PRIDEJO RADI

Brskam po tem arhivu in sem presenečen nad raznolikostjo tem, nad imeni predavateljev in številom udeležencev. Novi-

narji, in to same aklaše, so zelo pogosti gosti v klubu. Ti pridejo zelo radi, ker je študentska publika konstruktivno javno mnenje, ki je novinarjem zelo dobrodošlo. Zelo uspel večer sodelavcev humorističnega tednika »Meja. Milić Jivko govori o svojih vtisih iz Indije. Ustni časopis s sodelavcem časopisa NIN, 140 udeležencev na večeru Zveze novinarjev Srbije, večer novinarjev »Borbe«.

Tovariš M. pripoveduje, da so klub organizirali predvsem zato, ker so si študenti želeli kulturne izobrazbe in razvedrila. V teh nekaj letih so organizirali to svojo ustanovo, kateri so vsi študenti in profesorji — dali polno priznanje. V upravi je 50 ljudi in imajo delo razdeljeno po sekcijah: tehnično-organizacijska, ideološko-politična, znanstvena, filmska, umetniška in zabavna. Vsaka od teh sekcij mora poskrbeti za program na svojem področju.

POGOSTI SO KONCERTI

Precej predavanj in drugih prireditev je v ciklusu. Pogosti so koncerti s plošč. Plošče jim posodi Radio Beograd; pred takim koncertom je navadno kratek informativen uvod. V arhivu berem: večer baletne in operne glasbe, najnovejša jazz glasba Glasba Čajkovskega, večer L. I. I., večer Leharja in Straussa, lahka glasba s plošč, nastop študentov TVŠ, ki so istočasno študenti glasbene akademije, nastop znanega beograjskega ansambla »Tanezi« za špansko folkloro! Ansambli se nastopijo v avli Tehniške visoke šole; prisostvovalo je 3000 študentov. Vstopnine ni bilo, ker je ves ansambel nastopil brezplačno! Klub je plačal le šminke in honorar pianistu.

Klub dobi letno dotacijo od Univerzitetnega odbora, vsoto okrog 200.000 din, vstopnino pa bira le za kino-predstave in

za plesne prireditve in to le po 20 din; vse druge prireditve so brezplačne. Včasih so odločilne osebe zveze z izvajalci, vendar pa je osnova vsakega dogovora: »Mi smo študenti, mi ne plačujemo honorarjev!« Večina izvajalcev se strinja s tem; najtežje je z opernimi pevci; medtem ko so dramski umetniki zelo pogosti gosti v klubu.

STUDENTSKE KINO-PREDSTAVE

Svoje kinodvorane nimajo, vendar si v skladu s številom udeležencev najdejo primerno predavalnico. Predstave so tri do petkrat tedensko, na programu so filmi, ki so bili že predvajani v Beogradu a so tako kvalitetni, da se študenti zanje zanimajo (Amerikanec v Parizu, Točno opoldne, Tramvaj — želja...) ali pa tudi filmi, ki bodo v Beogradu predvajani šele čez mesec dni; največja možna kapaciteta je 400 ljudi. Uporabljajo fakultetno aparatur.

Se listam po knjigi: diskusijski večer s književnikom Brankom Copićem; razgovor z nagradjenecem NIN, Dobrico Cosićem; režiser Pogačić predava o filmski režiji; književnik Merin govori o vplivu prirodoslovnih ved na umetnost; o marksističnem pogledu na umetnost; dramski umetniki recitirajo pesmi Majakovskega, Jesenjina in Bloka.

RAZSTAVA UMETNIŠKIH REPRODUKCIJ

V vitrinah kluba je stalna razstava reprodukcij znamenitih slikarjev: zabeležena so imena Degassa, Renoira, Cezana... Sedaj je v vitrinah razstava umetniških fotografij Fotokluba TVŠ. Priredili so tudi razstavo izraelske znanstvene literature o sodelovanju z ambasado Izrael; Monologe iz znamenitih domačih

dramskih del bere Ljubisa Jovanović in drugi...

PREDAVAJO ZDRAVSTVENI STROKOVNJAKI

Predavanja o seksualni vzgoji so bila zelo obiskana; profesorji so radi prišli predavati, ker so bile diskusije po predavanjih zelo konstruktivne. Dr. Jovan Ristić predava o seksualni informaciji in vzgoji pred zakonom; dr. Miroko Svrakić o seksualnem življenju v zakonu; o abortusu predava dr. Milica Bošković; predavanja o intimni higieni žensk in moških itd.

In še cela vrsta raznih drugih predavanj in prireditev. Predsednik srbskega filozofskega društva dr. Veljko Ribar je pripovedoval o moralnih kvalitetah v osebnem življenju. Zagreb istok je govoril o SSSR, Milan Zeležlj je govoril o vabilu kluba — in končno naj omenim še zanimivo predavanje z naslovom: Naučite se jiu-jitsu v enem večeru! Strokovnjak je predaval, člani športnega kluba pa so to športno panogo prikazali gledalcem.

PROPAGANDA?

Zanimala me je propaganda, ker je udeležba povsod razmeroma visoka. Odgovorili so mi: V prvem letu smo propagirali, silili, prostili — sedaj to ni več problem. Vsi letniki in drugi vedo, da je vsak večer nekaj na programu. Sedaj objavimo vsako prireditev le dan ali dva prej. Glavni propagandni adut pa je — vstopnine ni!

To je program, to so izkušnje zelo koristne študentske ustanove, ki je danes v mestu že toliko poznana, da si marsikdo šteje v čast, če je povabljen, da v tem klubu predava. Zdi se mi, da so njihove izkušnje zelo koristne in uporabne, predse lahko navede, da niso najvažnejša finančna sredstva, temveč ljudje, ki klub vodijo.

O notranji reformi gimnazij

Razmišljanja, predlogi in osnovna stališča glede reforme šolstva, ki so bila v zvezi komisiji vsaj v glavnem in načelno sprejeta, ne zadevajo samo znanje organizacijo šolskega sistema,

Prof. dr. STANKO GOGALA

ma, temveč imajo težje in poglavitni namen prav v izvedbi notranje reforme dela na šolah, duha, ki naj prevlada vse naše šole, učnega programa, učnih metod, celotnega ozračja in šolskem življenju in odnosov med učitelji in učenci vseh razvojnih razdobjih. Prav ta notranja šolska reforma in še reforma usposabljanja učiteljev vseh vrst za uspešnejše pedagoško delo je tisto, od česar pričakujemo tudi višjo kvaliteto, širšo občo kulturnost, večjo razgledanost, večjo zrelost in globljo socialistično vzgojenost dijakov naših višjih gimnazij, ki naj se znanstveno izpopolnjujejo v ožjih strokovnih skupinah na univerzi.

Ta notranja reforma šolstva predvsem izpremeniti staro označitev, da je gimnazija občeizobraževalni zavod. Smisel obče ali splošne izobrazbe, ki naj jo goji poleg obvezne šole tudi višja gimnazija, je ostal namreč tako tog in enostranski, vsaj v pojmovanju mnogih pedagoških praktikov, da ga je treba z več vidikov predvsem v praksi izpremeniti, dopolniti ali vsaj pravilno razumeti. Občeizobraževalni smoter višje gimnazije najprej nikakor ne pomeni, da naj nudi neko univerzalnost, kakor tudi ne pomeni, da bi se omejila na pripravljanje na neko ožjo stroko. Zato nikakor ni namen gimnazije vzgojiti generacije nekih živih leksikonov, ki bi obvladali podrobno znanje iz mnogostevilnih šolskih predmetov, pa bi pri vsem tem ne bili vsaj malo enciklopedični. Občeizobraževalni smoter gimnazije zato tudi ne pomeni, da bi se v mladih glavah nabira množina znanja, ki bi bilo sprejeto le s pomočjo spominja, in s pomočjo učenja in ponavljanja, in ki bi bilo neproduktivno ter po kritičnosti nekontrolirano. Smisel obče izobrazbe gimnazije pa tudi še ni izčrpan s tem, da nudi tak zavod resnično izobrazbo, ki jo sprejema učenec s pomočjo inteligentnosti in kritičnosti, pri čemer se sam miselno bori za svoja lastna spoznanja, za svoje razumevanje in za svoje razumsko zadovoljstvo z raznimi urejenimi in razlaganimi in pri čemer bi se istočasno razvijale in izostre njegove intelektualne sposobnosti, sposobnost bistrega in ostrega mišljenja v obče, sposobnost razlikovanja med bistvenim in ne bistvenim, sposobnost sklepanja in miselnega kombiniranja, sposobnost sinteziranja, pametnega dokazovanja, točnega razlikovanja ter definiranja itd. Smisel občeizobraževalnega smotra gimnazije gre še preko namena, dati učencem čim širši obseg materialne in čim večjo ostrino formalne izobrazbe, še k temu, da naj tudi višja gimnazija v ožjem smislu vzgaja mlade ljudi. To pomeni, naj razvoja v učencih poleg umske samostojnosti tudi samostojnost v ocenjevanju raznih družbenih, kulturnih, političnih, gospodarskih in moralnih pojavov, odločitve in dejanja tudi po njihovi vrednosti in pomembnosti, po njihovi upravičenosti in pravilnosti, po njihovi poštenosti in iskrenosti, po njihovi humanosti in plemenitosti, po njihovi lepoti in izoblikovanosti, po njihovi vidni ali zakriti družbeni ali politični vrednosti, po njihovi koristnosti. Gre pač zato, da bi gimnazijsko pedago-

ško delo ne bilo le študij v ožjem smislu, ker bi izoblikoval le razumsko stran človeka, temveč da bi specifično, človeško oblikoval celotno osebnost mladega človeka, človeka človeka z njegovimi intelektualnimi sposobnostmi, z njegovim čustvenim doživljanjem in izražanjem, z njegovimi streljenji in voljo, z njegovimi doživljenjskimi cilji, z njegovo sposobnostjo obvladovanja animalne narave in z njegovim značajem. Prav to pa je naloga vzgajanja v ožjem smislu, ki naj goji tudi človekovo sposobnost plemenitega čustva doživljanja, naj goji pravilne družbene odnose ter družbeno zavest, naj odpira svet družbenih in kulturnih vrednot. Zato je pri reformi notranjega pedagoškega dela o gimnaziji zelo potrebno ustvariti neko pravilno razmerje med učnimi predmeti, k razvijajo predvsem intelektualno stran človeka, in med predmeti, ki razvijajo ostale človekove sposobnosti in procese. Prav tako je nujno potrebno, da tudi v okviru posameznih učnih predmetov ne izkoriščamo le umsko spoznavnih elementov, temveč da ob vsebini teh predmetov nudimo hrano tudi učenčevemu čustvenemu in hotejskemu doživljanju, mu posredujemo tudi vredne cilje, katere bo doživel, osebno priznal ter po njih usmerjal svoje življenjsko ravnanje, in da mu odkrivamo našemu družbenemu razvoju primerne življenjske ideale, v katere bo res osebno veroval in zaupal. Potrebno je torej, da se res približamo cilju vzgojnega pouka, pri katerem obsti učni snovi obenem izobrazujemo in vzgajamo. Občeizobraževalni smoter gimnazije zato ne sme pomeniti prevladovanja ali celo absolutne pozicije srednjega šolskega intelektualizma, temveč mora biti v praksi tudi gojitev obče kulturnega življenja v mladih učencih, gojitev estetskega dojemanja in ustvarjanja, izoblikovanje družbene zavesti in izoblikovanje moralnih kriterijev.

V tem smislu je potrebno, da postane gimnazija kultura ustanova v tem smislu, da bo res go-

jila vso obsežno in poglobljeno kulturnost v mladim človeku in da bo ob šolskem življenju učenec mogel začuti, da postaja vsak dan bogatejši in plemenitejši, bolj razgledan in bolj samostojen tudi v presojanju širkega izvenšolskega življenja. Ne sme se dogajati, da bi bilo učenec šolske kulture preveč, da bi je bilo sili in bi komaj čakali, da jim ne bo treba več sprejemati te prisilne šolske kulture. Ne sme se dogajati, da bi tudi naše gimnazije v smislu posrečene primerjave prof. Plečnika spitale gosio toliko časa, da bi same ne znale več jesti, da bi same ne čutile več svoje lakote in da bi se jim vedelo upiralo. Pedagoško šolsko delo naj po eni strani zadošča učenčevi spoznavni lakoti in njegovim osebnim potrebam po lepem in bogatem doživljanju, po drugi strani naj razvija to lakoto in potrebo, po tretji pa naj nauči učence, kako naj bi s samozavestjo in v samovzgojitem tudi sami znali poiskati, sprejemati in predelati kulturno hrano. S pristranim, tovariškim odnosom do učencev, z ustvarjanjem zdrave in tople atmosfere v šolskem življenju, z bodrenjem, z razvijanjem samozaupanja v učencih, z ljubeznijo do učencev, z osebno zavzetostjo in prevzetostjo pri pedagoškem delu bi tudi učitelji gimnazij mogli doseči, da šola in šolsko delo učenec ne bo le trda dolžnost, temveč bodo začutili, da jim je družba omogočila šolanje zato, da učitelj kot njihovi prijatelji in pomočniki zadošča njihovim spoznavnim potrebam ter njihovi želji po lepem ter vrednem doživljanju in po kulturni obogatitvi.

V tem smislu se ob problemu notranje šolske reforme vedno glasneje poudarja zahteva, da naj bo šola življenjska. Ta zahteva pa ima več smislov. Najprej pomeni, da naj šola ne živi izolirano od ostalega bujnega, močnega ter novega sodobnega življenja, naj ne bo zaprtja in izoliran krog znanstvenega in čisto preveč sistematičnega ter v tem pogledu togega in hladnega obravnavanja in razlaganja uč-

nega programa, da naj učenci tudi v šoli pri najrazličnejših predmetih spoznajo, razumejo in ocenjujejo najrazličnejše pojave, novosti, stremilja in načrte širkega družbenega življenja. Učitelj naj bo sam stvarno in psihoško blizu temu življenju in naj ga v vsej stvarnosti in vrednosti pa tudi kritično odkriva svojim učencem. Dalje pomeni življenjsko šolo, da naj začne učenci tudi pri šolskem delu svojo polno in bogato osebo življenje, da naj jih šolsko delo notranje zaposluje in izpolnjuje, da naj se vse tudi šolskih ur, ker je tudi šola element in vir njihovega življenja. Naj bi se ne zgodilo, da bi čas prebit v šoli, čutili učenci kot izgubljen in kot neprijetno prekinitev njihovega izvenšolskega življenja.

S tem v zvezi pa je še tretji pomen življenjskosti šole, ki zahteva uporabo metod poučevanja. Gimnazija je premoč življenjska in živa in tudi zato, ker v njej še vedno močno prevladuje metoda predavanja, metoda učiteljevega pripovedovanja, metoda njegovega lastnega razlaganja, pri kateri so učenci ali docela pasivni ali aktivni le toliko, kolikor se potrudijo, da razumejo miselno pot učitelja, da razumejo to, kar jim on pojasni, in doživljajo to, kar jim on bolj ali manj posrečeno približa. V takem primeru so učenci tudi pri svoji pazljivosti in miselni aktivnosti docela odvisni od učitelja, ker morajo hoditi le za njim po njegovi uretočni poti. Neživljenjskost gimnazije pri taki metodi se kaže tudi v tem, da imajo učenci vtis, kot da je v znanosti in kulturi, v umenosti in v širšem družbenem življenju že vse dokončno jasno in doganjeno, da ni nikjer več odprtih vprašanj in perečih problemov, da sploh ni več nič takega, s čimer se resno mučijo znanstveniki ter drugi kulturni in socialni delavci in s čimer bi se že sedaj ali pozneje mogli resno ukvarjati tudi učenci sami. Pri taki metodi je vir vsega spoznanja učiteljski sam in zato učenci niti ne pomislijo niti nimajo potrebe, da bi tudi sami poskajali vire, ki bi jim dali odgovore na osebno za-

žutene probleme. V učencih je živilo le spoznanje, da se bodo morali vso že pripravljeno šolsko modrost tudi naučiti, da bodo o svojem znanju ali tudi le o ponovljenih učiteljevih besedah dobili oceno, ne začutili pa niti zanimivosti predloženega problema ali pridobljenega spoznanja, niti ne začutili pomembnosti in vrednosti problema in spoznanja.

Mnogo težav in pomakljivosti, ki jih prinesejo srednjšolski tudi na univerzo, kjer zopet ali le čakajo na to, kar jim bo povedal ali razložil profesor, ali se učijo le po skriptah, bi mogla odstraniti uporaba problemske ali diskusijske metode. Ta metoda zahteva sicer več časa, vendar pa pritegne tudi razmišljanje in doživljanje učencev, jih prisili, da s pomočjo dosedanjih spoznanj sami napadajo in rešujejo tudi nove probleme, da so ob raznih domislekih za rešitev kritični, da se poglabljajo v probleme, da kombinirajo razna spoznanja, da uporabljajo tudi svojo osebno skušnjo, da ložijo misli in sklepe, da svoje predloge in misli tudi formulirajo, da jih zagovarjajo itd. Ta metoda, ki je za učence in za učitelja tudi zahtevna, pa prav zato tudi povečuje učence in učitelja, učence notranje aktivizira in usvarja v njih polnost duševnega življenja. Mogoče se po tej metodi učenci nekaj manj naučijo, toda dosegli smo, da tako obravnavano materijo obvladajo in asimilirajo. Ta metoda pa ima še dve posledici, ki sta zelo pomembni za večjo zrelost in samostojnost srednjšolcev. Prva posledica je ta, da bodo učenci pri čitanju in študiju beletristike, poljudno-znanstvene literature in razprav dalj časa, zbrano, kritično, z razmišljanjem in doživljanjem obstali pri posameznih kulturnih delih ali celo pri posameznih mislih oziroma pri umetniško izraženih doživljajih ter prikazanih situacijah. Druga važna posledica uporabe problemske metode pa je ta, da bodo naši srednjšolci v obče sami več čitali in študirali, ne pa da bi samo pasivno čakali da jim bo pač šola vse nudila, kar potrebujejo za občo izobrazbo.

O notranji reformi gimnazije in o večji pripravljenosti maturantov za uspešno delo na univerzi bo treba še mnogo razmišljati in povedati. Ob zaključku teh misli bi opozoril le na to, da bi srednjšolski profesorji ne bili med dijake le med učnimi urami, da bi ne prihajali med nje tako oficijelno uradni in brezosebni, da bi ne natikali na obraz one čustveno toge profesorske maske, temveč naj bodo češče med dijake tudi pri njihovem veselju in razvedrilu, pri njihovih igrarh in šaloh, pri njihovih razgovorih v odmorih, na izletih itd. Tako pride do osebne zbliznjanja, ki ima mnoge prednosti. Učenci bodo s profesorji delali z večjim veseljem med šolskimi urami, z večjo odgovornostjo se bodo tudi učili in profesorji jih bodo uspešneje lahko opozorjali na razne kulturne dogodke, na nove knjige, gledališke predstave, koncerte, razstave itd., ki naj posanejo učencem stalni vir bogatega duševnega življenja.

Pomoč podeželju

Skupina beograjskih študentov medicine, kateri se je pridružil nekaj zdravnikov specializiranih, je obiskala majhno kmečko vas, kjer so preživeli 10 dni v okviru širše zdravstvene akcije. Medicinski s kmečkemu prebivalstvu govorili o zdravstveni zaščiti, predavali otrokom v šoli o zdravju, prirejali seminarje za žene in mladino in tečaje prve pomoči. Ljudem so prikazali tudi več filmov s področja zdravstva. V vasi so oskrbeli tudi majhno lekarno z najnujnejšimi zdravili.

Arabska študentska konferenca

Po priporočilu arabske študentske konference, ki je bila pred nedavnimi v Beirutu, bodo imele žene v bodoče iste študentske pogoje kot moški, kar dosega ni bilo. Sprejeli so tudi sklep o ustanovitvi arabske študentske organizacije in ustanovitvi nacionalnih univerz v vsaki arabski državi, kar naj bi pripomoglo k povečanju intelektualnega kadra v teh državah.

»Visoka šola za koeksis-

stenco« Dunajski časopis »Bild Telegraph« je objavil vest, v kateri poroča, da bodo v bližnji pri-

Prleški študentski klub je izdal „Zbornik o Prlekiji“

Pred nami je 100 strani dostojnega čtiva: spominski zbornik ob desetletni osvoboditvi, ki so ga pripravili in izdali študenti prleškega kluba. Zanimiva in hvaljevredna je že za misle, ter jim lahko vsekakor čestitamo in spomnimo se druge, da je take vrste dejanska aktivnost zelo koristna! Kakor pravi urednik Zdravko Tomažev v uvodu (Naš dolg ljudem in zemlji) je zbornik rodila delovna samozaveš in strah pred pozabo važnih dogodkov, vendar pa ne zajema zbornik samo povojne dobe, temveč je časovno mnogo širši in prav to mu daje veliko vrednost in pravo smiselnost. Vsebinska je vsestranska, med avtorji pa su imena mnogih naših javnih delavcev in študentov. Kajetan Kovčev piše o družbeni vlogi prleških akademikov, ki imajo svoj klub, ki ima nad 60 organiziranih članov. Ivan Kreft piše o progresivnem usmerjanju političnega razvoja v Pomurju, to je lehten in upoštevati vreden zgodovinski material, ki je našel v tem zborniku svoj najprimernejši

okvir. Obširno je obdelal Vlado Sander obdobje NOB, ki je tudi pomemben zgodovinski prispevek. Božidar Borko piše o Prlekiji v slovenskem slovstvu in Jože Majcen o deležu Prlekije v likovnem ustvarjanju. Sledijo članki o slovstvu in ljudski izobrazbi (M. Veršič), o ljudski prosveti (Z. Tomažev), o desetletnem razvoju gospodarstva (B. Verdev), o kmetijstvu (M. Boksa), gozdarstvu (F. Jelšovec), zdravstvu in socialni zaščiti (S. Podlesek), elektrifikaciji (J. Holc); razen teh pa bomo še strokovne prikaze o zgodovini (C. Miki), geografiji (B. Belec) in geologiji (V. Koren). Zastopana je tudi beletristika in najdemo v zborniku prozo ali pa pesmi Kajetana Kovčeve, Bratka Krefta, Marije Skorjanec, Toneta Ferenc, Ignaca Koprivca, Edvarda Kocbeka in Daneta Zajca. Zbornik je zelo bogato ilustriran, saj je v njem okrog 60 fotografij in nad 20 drugih ilustracij. Tudi tehnična ureditev je nadpovprečna, kakor tudi zunanja oprema, ki je okusna.

Slovo od mladosti

Nekako ob istem času, ko so se nad Ljubljano zbirale sate ptice za izlet v toplejše kraje, sra se umaknila s položaja dva zasluzna študentska voditelja - tovariša Beravs Janez, lankolnetni predsednik našega Foreign

Office, in Lipic Drago, dolgoletni skrbnik in očka socialno ških študentov. Upamo, da to ni njihovo slovo in da se bosta še vedno z veseljem vračala med študente.

MEDNARODNE VESTI

Malo kovin

Na nizozemske univerze in visoke šole se je v letošnjem študijskem letu vpisalo 4350 študentov, kar za 350 več kot v preteklem letu. Največ novih študentov se je vpisalo na geologijo, sociologijo in psihologijo. Na nekaterih drugih šolah se je letos vpisalo veliko manj študentov. Zlasti porazen je bil vpis na teološke fakultete.

hodnosti pričeli na nekdanjem vojnem vežbišču Döllersheim v Dolni Avstriji graditi »Visoko šolo za koeksisstenco«. Inicijatorji tega načrta so po poročilu že prišli v stik z evropskim svetom v Strasbourgu, računajo pa tudi s pomočjo Sovjetske zveze pri realizaciji tega načrta. Voditelji avstrijskega študentskega življenja smatrajo, da je ta načrt precej fantastičen in

Azijsko študentsko združenje

Na konferenci azijskih študentov, ki je bila v Rangunu in katere so se udeležili delegati Avstralije, Čejlona, Hongkonga, Indonezije, Malezije, Filipinov, Tailandi in Vietnamu, so sklenili ustanoviti študentsko združenje univerz jugovzhodne Azije. Naloga tega združenja bi bila obravnavati predvsem študentske probleme, poleg tega pa bi moralo tudi meduniverzitetno združenje skrbeti za mednarodno zamenjavo študentov teh dežel. Na istem sestanku je bilo sklenjeno, da se ustanovi tudi znanstveni inštitut za jugovzhodno Azijo.

Študentke in žensko gibanje

V prvi polovici decembra je bil v Ljubljani občen zbor Druženja ženskih društev. Občni zbor je bil praktično nismo naših študentk, zanj niso v veliki večini pokazale nobenega zanimanja. Žal je ta primer le ponovna potrditev velike pasivnosti naših študentk. Zanimivo bi bil statistični pregled, koliko tovarišic je v naših odborih (v UOZSJ sta dve, v odborih združenj pa ne mnogo več). To nam kaže dvojice: čuden, konservativen odnos študentov in nezanimanje tovarišic. Kdor se je kdaj zanimal za zgodovino študentskega gibanja, se bo gotovo spomnil vloge Doma visokošolske, kjer so študentke vodile odločno borbo za napredne ideje in predvsem za rešitev ženskih problemov.

Študentke se čisto zadovolje z ustanovnim določilom o enakopravnosti žena, sicer pa jih v veliki meri karkterizira miselnost podeželskih žena, češ kaj hočemo same, politika je vprašanje moških. Doselej še ni bilo slučaj, da bi študentke na konferencah zahtevale večje zastopstvo v odboru, čeprav morda številčno prevladujejo (filozofija, prirodoslov-

ci). To je sicer problem ZSJ in njene kadrovske politike. Študentke pa ne kažejo nobenih očitnih zanimanj za takotmenovana »ženska vprašanja«, čeprav so sicer tudi ta splošno družbena. Tovarišice z akademsko izobrazbo bodo v poklicu in v družbi sploh imele odgovorne položaje. Ostali državljani, predvsem ženske, bi rade videli v njih vzor, žal tega zanekrat ne bodo mogle.

V Beogradu so študentke medicine že ustanovile svoj klub, ki jih združuje in v katerega zahajajo tudi drug študentke, kadar obravnavajo zanimiva vprašanja. V Ljubljani je združenje medicincev organiziralo pred letom s pomočjo tovarišev profesorjev ciklus predavanj o spolni vzgoji, materinstvu in otroku. Anketa ob zaključku je pokazala, da si tovarišice tega žele. (Mimogrede omenim, da so anketiranke odgovorile 80% pozitivno na vprašanje, ali ne bi bila nujna predavanja o spolni vzgoji tudi za študente.) To je bil majhen poseben delo, ki se je zelo obnesel.

JANEZ SINKOVEC

Ljubljanska univerza pa ima izpred vojne bogate tradicije v delu s študentkami (Dom visokošolski). Zato je popolnoma napačno, če tudi sedaj ne bi ustanovili klub študentk, kjer bi obravnavali vsa vprašanja, ki se tičejo žena, doma in družine. Celotno, da klub lahko v zvezi z Društvom akademikov izobraženih žena bi močna opora drugim ženskim organizacijam, posebno č. pomislimo, da bi združeval študentke vseh fakultet, kar bi omogočalo vsestransko reševanje problemov, vseh mogočih diskusij itd. Ne smemo pozabiti dejstva, da imajo študentke v univerzi edinstveno položaj za proučevanje teh problemov, ker bi lahko naprosile za predavanja profesorje in priznane strokovnjake iz Ljubljane in javne delavke.

Tovarišice, ki bi želele v tem klubu, bi po diplomski dejansko lahko predstavljale lik napredne žene, saj se naprednost ne bi odražala le v ediciji in modi, temveč v širokem znanju in poznavanju osnovnih temeljev vzgoje, doma in družine.

Razvoj družine na zahodu

Z razpravo v današnji številki začnemo diskusijo kot nadaljevanje prispevka Franca Stipovskega, ki je bil nekak uvod v daljšo razpravo o tako pomembni stvari, kakor je družina v današnji družbi. Vabimo vse, ki se zanimajo za to vprašanje, da se udeležijo diskusije in nam pošljejo svoja razmišljanja in ugotovitve. Uredništvo bo skušalo v naslednjih številkah razpravo nadaljevati. Zeleti bi bilo, da predvsem študentje povedo svoje mnenje o naši sodobni držini, predvsem o tem, kako mlada generacija gleda na našo družino.

UVOD

»Napišite članek o problemih družine v zahodnih državah, o ustanovah, ki se z njimi ukvarjajo in o načinih, kako jih poskušajo rešiti. Študenti se zato zanimamo, a nam najhka konkretnega gradiva.«

Zamislil sem se ob želji. Za te probleme se bolj ali manj zanima vsak odrasel človek, saj so pereči in posegajo v njegovo najbolj osebno področje. Toda da bi o njih nekaj radi vedeli tudi visokošolci? Ali niso praliki mladega človeka, ki bi želel poznati sto stvari, katere ga privlačijo ali mučijo, toda ne zato, da bi našel vodilno nit, kateri bi sledil, temveč da bi dal doku svoji mladostni radovednosti in neugnanosti?

Ce je tako, ali ne bi bilo primerneje, da bi malce lahkotno pokramljali, nanizali nekaj pestrih zgodbic, pokritizirali razmere in podpiri svoje stavke s citati, za tem pa dvignili prst v svaroilo zlati mladini in dokončali svojo nalogo?

Potem mi je postalo naenkrat žal, da sem se dal zavesti poglavitnim predstavam. Zivo sem

ZA KAJ GRE?

V zahodnem svetu zelo naraščala literatura o problemih družine. To ni nič čudnega, saj že desetletja govorijo moralni filozofi različne svetovnonazorske usmerjenosti o krizi družine, o spremenjenih funkcijah družine v dobi razvite tehnike in slovitve družbene dinamike, o rušnji starodavnih nraavnih načel in o dezintegraciji osebnosti, ki se pričenja v izkoreninjenih družinah, se prenaša v širšo družbo ter izpodreja temelje družbenega reda. Stevilne so raziskave dejanskih prilik, še mnogo številnejši reformatorski predlogi.

Ni nobenega dvoma: družina v tkrv, industrijski družbi, kot pogosto nazivajo kapitalistične države z visoko razvitiimi proizvodnimi sredstvi, kjer pa se vedno bolj zabrljujejo značilne poteze kapitalističnega režima (velika vloga ideje o državi kot socialni skupnosti), spreminja

obliko. To se je dogajalo tudi poprej, toda ne tako vidno, na široko in hitro. Tudi so se s tem pojavom ukvarjali predvsem moralisti. Dandanes so prevzeli njegovo razlago znanstveniki. Kot anatomijo natančno, potrpeljivo in nepristransko razčlenjujejo sociologi družbeno življenje v vseh njegovih oblikah in razvojnih dobah. Njim je izraz kriza v moralnem pomenu nepoznan. Niso neobčutni za globoke, strukturne spremembe v družbenem redu, njegovi moralni in v osebnostnem svetu posameznikov, toda ne ocenjujejo jih iz pogledov v preteklost ali prihodnost, ki sta, kakor menijo nekateri, zlati, sedanjost pa je trha. Za njih so dejstva: Tako je, živimo v dobi visoke, a še napredujoče tehnike. Tega razvoja ni mogoče več zaustaviti in v njem je treba biti, računati z okoliščinami ter prilagajevati naše moralne vrednosti novim prilikam. Odveč je črnogledost, češ, saj gre človeštvu v pogubo (Der Untergang des Abendlandes), previden je treba biti v ocenjevanju bodočnosti (fantastična futurologija). Ugotoviti moramo koordinato Ugotoviti moramo koordinato (Die Ortsbestimmung der Gegenwart) in se truditi, da najdemo najbolj smotno rešitev problemov iz okoliščin samih.

Dandanes med sociologi ni več dvoma, da je družina samo ena izmed oblik modernega družbenega življenja posameznika, ki pa ga zajema — samo delno. Živimo v dobi velikih, anonimnih socialnih institucij — industrija, šolski sistem, množična občila (radio, tisk, televizija

itd.), ki tekmujejo pri vplivu na posameznika. Kakšen je dandanes delež, mogoče celo upravičenost družine do obstoja? Ali ni anahronizem? Ali ima svoje družbeno poslanstvo in kakšno?

Ta in še sto drugih vprašanj so dala pobudo za nepristransko raziskovanje razmer. K posebnim panogam sociologije se pridružuje posebno v času po drugi svetovni vojni tudi sociologija družine. Njeni izsledki so bogati in poučni.

SOCIOLOGI TOLMACIJO

Ljudje živijo v različnih družbenih vlogah (narod, država, soseda), in ena med njimi je družina. Družbene tvorbe se razlikujejo med seboj po mnogih znkih, med njimi tudi po tem, ali so utemeljene v človekovi biološki naravi (spolnost, gon po družbenosti), ali so organizirane, to se pravi, da so se ljudje v njih (prostovoljno ali prisilno) združili. (Cooley je uvedel ločitev v primarne ali face-to-face skupine, katerih pralik je prav družina, in sekundarne skupine, katere ponazarjajo društvo in podobne združbe.) Družina je družbena tvorba, ki ni zasidrana samo v človeških gonih, temveč je tudi intimna (neposredna) članom znanstvena. V tem se razlikuje od velikih skupin, kot so pleme in narod, ki tudi slone na zavedanju skupnega krvnega izvora, a je ta več mnogo manj neposredna (tvorijo prehod k tekev, abstraktnim kolektivom kot so država, cerkev itd.).

Družina je samo ena izmed tvorbo družbenega življenja, a med njimi po starosti, razpo-

stranjenosti in vsečloveški veljavi med prvimi, saj je z družino v brakti kolikoli nujno povezan človekov obstoj in razvoj v mladosti.

Obsto družine kot take (opa zovan tudi pri živalih) sploh ni predmet diskusije v sociologiji, ker je to socialna kategorija, katero srečamo v vsej človeški zgodovini. Toda zato je tembolj sporno vprašanje oblik, ki jih ima družina. Za nas je pralik družine trajno skupno sožitje moškega in ženske, ki je družbeno legalizirano in iz katerega se rodijo otroci. Toda ta družina je samo ena izmed oblik, ki so se pojavile v človeški zgodovini, in sicer je proizvod antičnega živodstva, katero je prevzelo rimsko pravo in nato preoblikovalo v vsem srednjem veku krščanstvo. Tako je nastala monogamna družina, katero temelji na neločljivosti zakonske skupnosti ter porajanje in vzgoja otrok.

Dokler se je družina kot družbena tvorba razvijala v patriarhalnem družbenem sistemu, kjer je bila organsko povezana z drugimi družbenimi tvorbami (n.p. cerh) (prenos ideje očeta kot družinskega poglavarja na poglavarja države, n.p. ruski tatavščak) ter so bili cilji družine obenem cilji družbenih tvorbo višje stopnje, ni prihajalo do vidnega nasprotstva med njimi. Pri tem ni odločala oblika družine (monogamija, poligamija), ker je bil ves družbeni sistem notranje malo diferen-

Odločilen obrat je nastal v Evropi v 18. in 19. stoletju, ki mu lahko rečemo doba postop-

ne racionalizacije z nastankom individualističnega svetovnega nazora in razvojem tehnike ter njej sledeči razredni diferenciaciji. Po eni strani so pričele postajati vedno jasnejše socialne funkcije medsebojno različnih socialnih vrb (država, narodnost, verske skupnosti, stranke) in med njimi družine, po drugi strani so prav te tvorbe pričele razvijati lastne determinizme, katerih pluridimensionalno strukturo obdubitmo v današnji dobi kot veliko neskladnost med posameznikom in družbo.

Med seboj so pričele tekmovali v dotlej nepoznani meri svetovne in verske sile (cerkev), države med seboj (ustanovitve stalnih vojsk), narodnosti, razreda — tudi velike in male družbene tvorbe, med katere spadajo družine. Iz prvotne družinske socialno-gospodarske skupnosti, ki je bila proizvajalna in potrošna, so se pričele izločati druga za drugo funkcije, katere je morala »družina« oddajati večjim, bolj organiziranim družbenim tvorbam: odhod očeta, pa tudi matere in otrok v tovarno, s čimer je razpadla enotnost delovnega procesa in prostora, prenos družinske avtoritete, predvsem očeta, na državna oblastva, naraščajoča vodoravna socialna gibanja so poudarjalo na priseljevanje v mesta, kjer dobiva človeško sožitje anonimni značaj, prevzem vzgoje s strani šol, stalno zmanjševanje pomena tradicij in vrednot (kar družina ve, pomeni malo, kar se da vedeti in naučiti drugod, pomeni mnogo) itd. (Nadaljevanje prihodnjiki)

NEMČIJA IN NACIZEM

Ko govorimo o nacizmu v Nemčiji je treba ločiti dva vprašanja, ki pa sta povezana med seboj. Gre predvsem za presojo nacističnih idej, ki se pojavljajo. Medtem, ko imamo na eni strani majhno peščico ljudi, ki postaja vedno bolj glasna in ki vedno bolj povzdiguje nacistične ideje in »humane« ukrepe, stoji temu delu ozko opredeljenih posameznikov nasproti široka množica, ki skušajo z vsemi močmi zatreti kakršno koli propagiranje teh idej, ki v svojem nasprotovanju do teh idej skušajo pokazati vso jalovost idejne koncepcije ljudi, ki skušajo danes ponovno vrednotiti nekdanjo miselnost o višji rasi in potrebi gospodovanja same enega naroda. Takša borba naprednih elementov je toliko lažja, ker je druga svetovna vojna sama pokazala, da so take ideje zgrešene. Napačno pa bi bilo misliti, da so borbo proti nacističnim elementom sprejeli samo tisti, ki politično najbolj zrela gledajo na današnji svet. Nasprotno. Velika večina ljudi, ki je strankarsko zelo različno opredeljena, kaže do tega vprašanja dokaj enotno stališče. To ponovno kaže, da je pri majhnih partikularističnih problemih mogoče imeti različna mnenja, da pa je pri velikih problemih, takih, kot je vprašanje ponovne oživitve nacističnih idej, misel skupna, predvsem zato, ker se je nacistična ideologija pokazala nesprejemljiva.

Kljub težkemu porazu Nemčije v drugi svetovni vojni in kljub temu, da je zmaga naprednih sil pokazala, da je treba enkrat za vselej prekiniti z idejami, ki nimajo prav ničesar skupnega s stremeljenji človeštva po miru in enakopravnosti, se je danes v Nemčiji kažejo stremeljenja, ki bodisi javno ali pa prikrito izražajo, da je bilo obdobje nacizma vendarle pozitivno. Resnica je, da je teh ljudi veliko manj kot pa jih je bilo nekoč. Resnica je, da se danes vedno več govori o nacizmu, tudi med študenti.

so bili pokončani na najbolj okruten način. In med vsemi temi je bilo le »nekaj« takih, ki jih je neupravičeno, po krivici zadelo ta usoda, da so sedeli v »nad-vse prijazen« nacističnih taboriščih in čakali ali bo morda njihova smrt prinesla kako »novo odkritje« na polju medicinske znanosti, ali uničenje človeštva. Pisec teh vrstic naj si zapomni to, da je borba proti nacizmu, ki ovrta nemoten razvoj narodov, ki skušajo zaradi svojega »kulturnega poslanstva« in rasnega razlikovanja podjarmiti narode, pravilna.

Temu dogodku je ves nemški velik pozornost. Francoski »Combat« piše na prvi strani: »Uradno glasilo študentov Bonna opeva nacistična koncentracijska taborišča. — Od takrat dalje časopisi vedno več pišejo o tem dogodku in so ostro proti nacistično usmerjenemu študentu, ki je bil medtem izključen iz vseh organizacij in klubov, sam pa se je izpazil z univerze. Ta dogodek je bil ugodna priložnost, da se pokaže, kako obsojajo takšna mnenja tudi v višjih političnih krogih. Ali je to samo mnenje za svet? Spomnimo se tega, da so najrazličnejši napredni elementi proti raznim nacističnim idejam protestirali že prej. Pogledimo še, kakšno je bilo ozadje tega dogodka. Pred novembrskim številko, v kateri je bil

Dejstvo je, da se danes take nacistične ideje v Nemčiji pojavljajo in niti ne morda v najbolj skromnih oblikah. Drži pa tudi to, da velika večina ljudi nasprotuje tem idejam in opozarja na nevarnost, ki lahko nastane če dobijo te nacistične ideje zopet svojo moč.

Da je ta borba zakoreninjena v državi, med narodom, kjer so še vedno živi nekateri ozko opredeljeni prenapetosti, je popolnoma razumljivo. Da se bo prenesla na visoke šole, je verjetno malokdo mislil, zlasti, ko gre za zelo nazadnjaško usmerjenost posameznikov. To pa zaradi tega, ker bi bilo normalno pričakovati, da bo mladina, ki je zrastle v popolnosti novih razmerah, ki je videla poraz, ki je bila sama tako blizu moralnemu in stvarnemu propadu, presegla vse vezi z neslavno preteklostjo. Sta v večini primerov je to res storila. Kljub temu pa se najdejo posamezniki, ki skušajo tudi na univerzi in visokih šolah ponovno vzbuditi duh nekdanjih časov. Nasprotno temu pa je mnogo študentov, ki se borijo proti takim tendencam, na katere tudi opozarjajo študente in družbo.

Dejansko sliko takega dogajanja in stremeljenja nam kaže sledeči primer: — Prepričan sem, da so bila nacistična taborišča kljub nekaterim krivičnim razsodbam — kot političen ukrep popolnoma upravičena. ... Akceptiram nacistične ukrepe, ker so izhajali iz vroče želje takratnega vodstva da se ponovno pridobi enotnost, pravica in svoboda nemškega naroda. Da bi to dosegli, je moral biti omejena individualna svoboda tistih malobrevdnih, kateri se niso mogli na sestankih pogovoriti za svoje razredno borbene ali nacionalsocializma sovrzne cilje.

To so besede 20-letnega študenta prava Klaus Petraja, objavljene kot dopis štetelja na prvi strani uradnega organa ASTA — »Nachrichtenblatt der Bonner Studentenschaft«. Te besede so močno razburile celotno nemško javnost, ki je ob tem članku videla, da je prišlo že celo tako daleč, da si nekateri posamezniki upajo že na čisto laiven način izpovedovati mnenja, ki jih je obsodila vsa svetovna javnost.

Toda bolj zanimivo so besede tega nadobudnega študenta prava. ... Prepričan sem, da so bila koncentracijska taborišča kljub nekaterim nepravilnim razsodbam upravičena. ... Vsekakor zelo zanimiva izjava. Mar pozabljate pisec teh vrstic, da je bilo v nemških koncentracijskih taboriščih več milijonov ljudi, ki

je hrup in nezadovoljstvo proti ASTI raslo, je le-ta bila prisiljena sprejeti sklep, da bo v bodoče mogoče objavljati članke le ob soglasju vodstva ASTE.

Behrendt, mož, ki je s prstom pokazal na danes najbolj nevarno rano zvezne republike, je ostal na svojem položaju samo zaradi močnega zaledja v študentskih vrstah.

Se ena iz Nemčije. »Ali želite morda tole: Lepo je biti vojak?«

Na ta način je urednik lista dosegel svoj namen. Pokazal je, da so nacistične ideje danes tudi med visokošolsko mladino, zlasti med enim delom akademske mladine, precej udomačene, in da predstavlja resnično nevarnost za nadaljnji razvoj. Pri tem mu je nehoti pomagal sam predstavniki te »zelo slavne in popularne« idejne usmerjenosti.

Najbolj zanimiv pa je epilog vse zadeve »Petrie«. Konec decembra je razvil dosegel svoj višek, namreč v tem smislu, ker se je ASTA hotela na vsak način rešiti antinacističnega Behrendta. Ko je bilo po nekem mladem sklepu s 13 proti 7 glasovi sprejet sklep ASTE naj se objavi »da je bilo objavljanje članka v taki obliki neprimerno«, so vprašali urednika ali je pripravljen izjaviti konsekvence, ki bi popravile sedanje stanje. Med hrupom odobramenjem več kot 150 prisotnih študentov je Behrendt izjavil, da na to ni pripravljen. Ker

Za angleške visoke šole in organizacijo študija so značilne stare tradicije, ki so sploh lasene angleški družbi. Zato ni nič čudnega, če so univerze in visokošolske ustanove danes ravno take kot so bile pred mnogimi leti. Se pomembnejše pa je to, da se tudi na področju organizacije štovanja ni prav nič spremenilo. Nasprotno. Vse oblike, ki so seveda preizkušene v šolstvu, so ostale neizpremenjene in take kot smo jih bili vajeni pred desetletji. Zahtevam modernega življenja se angleške univerze niso niti ne morejo podrediti, če zaradi tradicije, ki obstajajo, kljub želji mnogih novorajev, ki so kdaj pa kdaj poskušali prinesiti nov duh med starodavne stene britanskih kolegijev.

Angleške univerze imajo v bistvu dve važni funkciji, ki se jih vedno poudarjajo ob vsakem razpravljanju o angleških visokih šolah. Prva funkcija, ki je obenem najvažnejša, je poučevanje študenta in pri njem vzbujati ljubezen do stroke, na drugi strani pa omogočiti pridobitev osnovnega in najpotrebnejšega znanja. Druga funkcija, ki jo imajo britanske visoke šole, pa je posvečevanje raziskovalnega dela med samimi študenti in praktično delo, ki stimulira študente k samostojnemu delu in navaja k samostojnemu delovanju. Obe ti funkciji pa sta med seboj zelo tesno povezani.

Učne metode na angleških univerzah so zelo različne in lahko odredimo, da so na vsaki univerzi specifične. Med tem ko se predavajanjem na univerzah Oxford in Cambridge ne posveča skoraj nobena pozornost, je na mnogih škotskih univerzah v modi druga skrajnost, ki razen predavanja ne gre vsako drugo delo. Ostale angleške šole so nekako na sredi med obema ekstremoma, kjer je sicer obisk predavaj v modi, ki pa se vedno bolj opušča.

Mnenja o vrednosti predavanja so delena. Vendar pa prevladuje mnenje, da imajo predavanja le malo vrednosti, če niso nič drugega kot dikiranje rapidkov. V takem slučaju je treba predavanja odločno odklanjati, in jih v Angliji tudi odklanjajo.

Za organizacijo angleškega visokošolskega študija je značilen tako imenovani »Tutorisitem«. Za tem imenom se skrivajo različni sistemi individualnega študija in instrukcije. »Tutoriale« je običajno enourni pouk, ki ga ima docent z enim, dvem ali pa tremi študenti. Študenti prinesejo na ta predavanja, če jih lahko tako imenujemo, svoje referate, ki jih pred docentom preberejo, na kar le ta poda svojo oceno in v kratkem predavanju popravi napake, in opozori na stvari, ki so bile slabo ali pomanjkljivo obravnavane. Mnogi angleški študentje smatrajo to metodo študija za najboljšo, ki omogoča zelo dobre rezultate. Posebno uspešna pa je za študente, ki so v svojem študiju bolj povirni.

Značilno za britanske univerze je tudi to, da predavatelj več ali manj v enaki meri posvečajo pozornost predavanjem in strokovnemu praktično-raziskovalnemu delu. Seveda se v zadnjem času poudarja predvsem raziskovalno delo, vendar se verjetno angleški profesorji to boje storili odločilnega koraka, ki bi lahko prekinil z večletnimi tradicijami.

Tudi zbor profesorjev na angleških visokih šolah niso pehar davne tradicije. Prvo mesto na vsaki visoki šoli in univerzi imajo profesorji, ki so obenem predstojniki posameznih stolov. Mesto profesorja se pridobi na podlagi znanstvenih kvalifikacij in objavljenih publikacij. Naslednje mesto v predavateljskem zboru predstavljajo »Readere«, ki doseže svoj status ravno tako na podlagi znanstvenih kvalifikacij, toda na nekem specifičnem znanstvenem področju. Naslednje skupino tvorijo docenti, ki opravijo večino dnevnih predavanj in vaj. Na zadnjem mestu so asistenti, katerih status na angleških univerzah se ni točno določil. Ponavadi ostanejo asistenti na univerzi naj-

Študentje v mednarodnih odnosih

Študentje v mednarodnih odnosih — to je vprašanje, ki se vedno bolj pogosto pojavlja v študentskem svetu. Mnoga nasprotja politična stremeljenja onemogočajo izoblikovanje univerzalnega študentskega sodelovanja, za katerega se danes zavzemajo vse napredne študentske sile. Politične in ideološke koncepcije, blokvske tendence in mednarodne odnose bomo skušali v tej naši rubriki prikazati in opredeliti.

Začnimo z našo organizacijo, pogledimo kakšna stališča ima do najrazličnejših problemov, ki se v mednarodnem študentskem gibanju pojavljajo. Pričnimo s kritičnim obravnavanjem odnosov Zveze študentov Jugoslavije do mednarodnih študentskih konferenc in COSEC, katere najbolj poznamo in nadaljevali bomo z razpravljanjem o MSS in drugih problemih ZŠJ in mednarodne dejavnosti.

Vendar pa naše sodelovanje v okviru COSEC ni bilo le v smislu sodelovanja na posameznih konferencah, ampak tudi v dejanskem, praktičnem sodelovanju. Naj omenimo le našo aktivnost pri vzpostavljanju mednarodne kulturne aktivnosti in organizaciji prve mednarodne kulturne konference, ki je bila preteklo leto v Ljubljani.

V sodelovanju s COSEC, smo vedno dali naše kritične pripombe na vsa negativna vprašanja in tendence, ki so se v tej organizaciji pojavljale. Glede na zadnja stališča COSEC in poslednjo Mednarodno študentsko konferenco v Birminghamu, je potrebno, da nekoliko več govorimo o nekaterih problemih in kritično podamo našo oceno.

Zveza študentov Jugoslavije je v zadnjih letih vedno opozarjala na pojav monopolizma in neenakopravnih odnosov v sodelovanju preko COSEC. Na mednarodnih študentskih konferencah lahko vidimo, da skušajo nekatere države in nacionalne unije preko nadzornega odbora COSEC, in drugih oblik sodelovanja, vplivati na dokončne sklepe. Pojavlja se namreč težnja, da nekatere nacionalne unije želijo v okviru COSEC prevzeti prevladujočo silo v mednarodnem sodelovanju, ki bi moralo biti na enakopravni osnovi. Tako je tudi zadnja mednarodna konferenca v Birminghamu pokazala, da so nekatere države, odnosno nacionalne unije, skušale prevladovati na vseh po-

drožjih. To težnjo so pokazale predvsem države anglosaksonskega bloka, ker pa COSEC ni centralistična organizacija, te težnje niso prišle do izraza. Obstajajo pa v zadnjem času resnične tendence, pa tudi pojavi, da COSEC menja organizacijske oblike svojega dela, ki onemogoča uresničevanje zamisli poedinih nacionalnih uni, ki skušajo v mednarodnem sodelovanju imeti prevladujočo vlogo. Katere so te organizacije, pa vemo. To nam zoper najboljše ilustrira primer z zadnje mednarodne konference, ko so govorili o razkritvi kompetenc nadzornega odbora COSEC. Kljub odločnemu stališču mnogih, pravzaprav večine nacionalnih uni, da je neprimerno v sedanjem položaju ustvarjati novo mednarodno organizacijo, ki naj bi bila protitež MSS, vzhodni študentski organizaciji, je bil sprejet sklep o razkritvi kompetenc nadzornega odbora COSEC. Od tu pa do nove mednarodne centralistične organizacije zahodne blokvske sistema pa je le majhen korak.

Druga slabost, ki se v zadnjem času vse bolj razvija, je težnja po ideološki enotni koncepciji partnerjev v mednarodnem sodelovanju preko COSEC. Posamezne študentske organizacije skušajo vrniti svoje ideje, ideološke in politične koncepcije mednarodni študentski konferenci na ta način ocenjujejo mednarodno dogajanje v študentskem svetu in političnem življenju. Toda ne samo to, ocenjujejo se tudi posamezni družbeni sistemi, vendar v skladu zahodne ideologije, ki v COSEC prevladuje, kljub sodelovanju mnogih naprednih držav. Zato ni nič čudnega, če se besede kot totalitarizem, režimi, železna zavesa in drugi često uporabljajo, še posebno takrat, ko gre za opredelitev držav, ki poznajo komunistično družbeno ureditev odnosno, ki so na prehodu v komunizem. Sploh je značilno to, da so proti komun., celo v resolucijah mednarodne študentske konference, ki s politiko na tej osnovi ne bi smela imeti prav nič skupnega. Če stega stališča gledamo na konferenco v Birminghamu, potem moramo reči, da je pripeljal do v sedaj že skrajnosti.

Razen teh osnovnih slabosti mednarodnih študentskih konferenc in COSEC pa obstajajo še mnoge druge slabosti, ki so na škodo mednarodnega študentskega sodelovanja v celoti.

Zelo pomembno je tudi to, da se skuša obiti pri razpravljanju o mednarodnih študentskih problemih objektivno in realistično ocenjevanje dejanskega stanja, in da se vse bolj usmerja dejavnost na to, kako zagotoviti COSEC preživi, ki bi se lahko upodobil v propagandne namene.

Te osnovne slabosti, ki smo jih doslej navedli in pa tendence, ki se pojavljajo, nedvomno kažejo, da se kažejo blokvske tendence v okviru sodelovanja. V toliko je potrebna kritika z naše strani, in s strani vseh naprednih študentskih organizacij, ki se borijo za mednarodno študentsko sodelovanje na demokratičnih principih in principih univerzalnega študentskega sodelovanja.

Od naše kritike dejavnosti COSEC in politike, ki je ta sekretariat vodi, je odvisno tudi naše nadaljnje stališče do mednarodnih študentskih konferenc in COSEC.

Smatramo, da mora naša organizacija tudi v bodoče sodelovati na mednarodnih študentskih konferencah, v kolikor bodo te konference dosopne za vse nacionalne študentske unije v svetu in v kolikor se te konference ne spreminijo v blokvske opredeljena zborovanja. Kar zadeva ostalo aktivnost v okviru koordinacijskega sekretariata in nacionalnih uni, moramo podpirati samo tisto dejavnost, ki doprinese mednarodnemu sodelovanju na demokratični in enakopravni osnovi in pri kateri navedene slabosti COSEC ne bodo prišle do svojega izraza. Z naše strani moramo ocenjevati vsako akcijo COSEC s stališča ali doprinesejo mednarodnemu študentskemu sodelovanju ali pa samo podpirajo že itak močno izražene blokvske tendence. Po drug. strani pa se moramo načelno omejiti od vseh tihvni akcij, sklepov in zaključkov, ki so nasprotni načelom mednarodnega sodelovanja študentov, politik. Zveze študentov Jugoslavije in sploh naši notranji in mednarodni politiki.

Angleški mozaik

manj tri leta, predno napredujejo ali pa zapustijo svoje mesto.

Na angleških univerzah je po zadnjih podatkih vpisanih 80.600 študentov. To število niti ni tako veliko, če pomislimo na to, da je samo v Oxfordu in Cambridgu vpisano več kot 15.000 študentov in v Londonu nič manj kot 18.000 študentov in študentk. Večina študentov je doma iz Anglije in le skromnih 4.600 iz ostalih krajev britanske skupnosti narodov. Študentov iz drugih evropskih in neevropskih držav je okoli 3000.

Socialni položaj študentov v Angliji je srednji. Najbolj pomembno je to, da je v Angliji zelo veliko štipendij, ki jih podeljujejo država, razne ustanove in privatne ustanove. Trenutno je okoli 71 odstotkov študentov preiskrbljenih vsaj delno s štipendijami, ki jih študentje v glavnem potrebujejo za plačilo študijskih pristojbin. Poleg tega pa delujejo v okviru univerz in visokih šol študentski domovi in menze, ki omogočajo študentom prebivanje in prehrano po znižanih cenah. To predstavlja veliko pomoč revnejšim študentom.

Poklicna usmerjenost študentov je zelo različna, vsako leto pa je v modi druga stroka. V zadnjem šolskem letu se je največ študentov vpisalo na filozofsko (40,3%), sledje pa medicina, prirodoznanost, vede tehnika, stomatologija, kmetijske vede, veterinar in je nekatere druge stroke, na katerih je vpisan sorazmerno majhen del študentov.

Za angleške univerze je značilen takolimenovani »tutor sistem« — tko je neke vrste individualni študij, enourni pouk, ki ga ima docent s enim ali dvema študentoma

Ni vsaki angleški univerzi, razen v Oxfordu in Cambridgu, obstajajo tudi močna študentska združenja, v katerih je vključena večina študentov in študentk. Ta združenja so priključena nacionalni uniji angleških študentov, Oxford in Cambridge, ki sta najstarejši univerzi, imata na tem področju, kot na mnogih drugih, svoje posebnosti. Tudi tu delujejo študentje organizirani, imajo svoja združenja, v katerih pa študentke nimajo dostopa. Tudi tu se tradicija kaže v svoji posebni luči. Znano pa je, da se študentke proti temu močno borijo, in po mnenju samih študentov in po daleč, ko jih bodo sprejeli medse kot ravnopravne partnerje.

Ta kratek pregled angleškega univerzitetnega življenja kaže specifičnosti, ki so danes lastne te dežel saročavnih tradicij.

NA OTOKU

MLADE KRALJICE IN STARIH OBIČAJEV

Doživljati kulturo nekega naroda pomeni živeti z njim, biti vključen v slednji njegov utrip, pomeni čutiti ga in razumeti. Z nekaj mesečnim bivanjem v tujini je precej težko priti do česa takega. Najvišje stvaritve kulture so nam znane, saj jih popelje pot slave daleč preko meja njih rojstne dežele, bomo o njih, sami jih lahko doživimo kot umetniška dela, jih prestudiramo in spoznavamo dušo naroda, katerega bogastvo. Toda narod je zelo širok pojem. Narod pomeni ljudi mnogih družbenih slojev, različnih svetovnih nazorov, različnih generacij, a umetnost je praviloma pravica izbranega sloja, bodisi to pisane romanov ali slikarstvo ali novi filmi.

V tednih, ki sem jih preživel na angleškem otoku, na delu sveta, ki plove kot verna straža našemu kontinentu ob strani, srka z njega njegovo rast in mu ponuja svojo, pa pomeni vendar nekaj čisto posebnega, se z visoko kulturo, ki se razveta v kulturnih žariščih te dežele in se razširja iz njih, nisem imel prilike dovolj seznaniti. Koncertni in gledališki festivali, razstave umetniških stvaritev prejšnjih in sedanjih časov, znameniti londonski muzeji — vse to je vrvež londonskega kulturnega življenja, ki se prepleta v kontrastih, se vsiljuje človeku in ga pusti zmedenega ob lastnem obilju. Kdor neče samo površno obstati ob teh dejstvih in si jih samo ilustirati z bežnimi predstavami, jih mora studirati, mora najti stik z njimi, imeti čas, ujeti tok njihovega razvoja. Tega nisem storil, ker nisem imel pogojev, skušal pa sem se tembolj seznaniti z ljudmi različnih družbenih pridaosti, z izobraženci, študenti, delavci in drugimi, kajti vsi ti so nosilci mentalitete nekega naroda; seveda tudi v kulturnem oziru.

Nekaj tednov sem bil med delavci v Yorkshire, industrijsko najvišji razviti pokrajini Anglije. Življenjski standard teh ljudi je razmeroma precej visok, čeravno ne bleščoč. Kulturni nivo medtem ljudmi pa je kljub zadovoljivim življenjskim pogojem ostal zelo nizek. Živel sem med njimi in videl: ni hiše brez radia, mnogi preseže vse večere pred televizijskim aparatom, redkokoli so naročeni na manj kot dva tedenska časopisa in dnevniki, a tu se zgodba konča. V gledališče ne gredo, ker za to ni možnosti ne interesa. Literarni del, ki zvene njih imena zaradi kakovosti, ne boro, kajti konkurenca popularnejših, na efekte preračunanih, življenje potvarjajočih, zlaganih stvari je nadmočna. Ramea in Julije ne morejo razumeti, ker jim nihče nikoli ni skušal razložiti lepote, in prav najlepše stvaritve so jim najbolj tuje, zve za jim celo smešne. Taka je čisto zakonitost zapadne civilizacije, ki je kulturno izkoristila zaradi dobička ter vključila v njene oblike lahkotno, a tako varljivo idejo bega od resničnosti. Jaz sem si sicer o angleških delavcih, ki sem jih sre-

čal, ustvaril najboljše mnenje, saj so dobri ljudje, a njihov duševni svet ozane vendarle zelo ozek. Pri večini seveda, je pa tudi veliko izjem. Drži pač, da je nemalo stvari, o katerih jih nima govoriti z njimi, ker jih ne poznajo. Nihče jih objektivno ne pouči o njih.

Pozneje sem prečel del svojega potovanja preživel med mladimi ljudmi in temeljito prižnost v grobem približati se njihovem gledanju na svet. Večina angleške mladine živi samo zaradi motornih vozil, nekaj zabave med tednom, nedeljskih izletov in športa. V Angliji zelo velik odstotek mladih ljudi zapušta šole že s šestnajstimi, sedemnajstimi leti in ti odhajajo služiti. A služba pomeni dneve brez počitka, saj je delovni dan navadno povsod od osmih do dvanajstih in po opoldanskem počitku spet tja do petih. Žal mi je sicer, da nisem našel več stika z mladimi Angličani, a boljše nekaj kot nič. Sevari se sicer sploh ne da posluševati, a ob srečanju s fanti in dekletci, naj so bili študentje ali uradniki ali delavci, sem čutil da marsikomu izmed njih življenje ni polno in zasedeno z interesi, da mnogi razmišljajo in se ne znajdejo v zmedeni sobodnega sveta. Slučajno sem spoznal nekaj študentov, torej ljudi, ki so izobraženi in je njihov doživljajski krog precej širok. Iz njih je bilo čuti nekaj kot zamorenost. »Kaj meniš o Angliji?« me je vprašal eden. Odgovoril sem pač, da mi je dežela všeč, ker ima mnogo lepih pokrajin in lepo razvita mesta, da mi ugajajo tudi ljudje, ker so prijazni in ustrežljivi in celo mirnih živcev. »Ampak življenje, kaj meniš o življenju?« je vprašal. Nič nisem imel reči slabega o angleškem življenju, četudi je nekam nenavadno za tujca. »Jaz nimam rad vsega tega pri nas,« je dejal on po kratkem premisleku. »Na oblake je gospoda, ki bogati na naš račun. Demokracija je samo lepa beseda. Samo govorjenje v Hyde Parku, kamor pa noben pameten človek ne gre.

Anglija se mi zdi dežela mnogih nasprotij. Na eni strani je proletarijat z ozkim kulturnim obzorjem, ker mu ga boj za vsakdanji kruh krati in ker mu ponujajo samo zelo neproblematično časopisje z zgodbinami o umorih, vlomih, ljubeh in z usodnimi pripetljaji in znamenitih bankirih, ki se končujejo na zadnji strani med rezultati konjskih dirk, oz. mu predvajajo po televiziji zabaven program z vmesnimi poučnimi predavanji dvojimile vrednosti, kar je vse naposled za oko in kratko urico zabave prijeto, a ima tudi posledice. Po drugi strani pa lahko govorimo o slojih inteligence, ki stoji na strani izkoriščevalskega razreda in si lasti uživanje kulturnih dobrin. Bil sem nekakršni povabljen v »finnejše« družine in sem zelo lepo preživel tiste večere. Med njimi je najvišje visoko izobražena. Bil sem n. pr. pri nekem zdravniku, ki se je zelo interesiral za naš narodnostni razvoj, naše politično življenje, našo kulturo in našega človeka nasploh. Iz razgovora

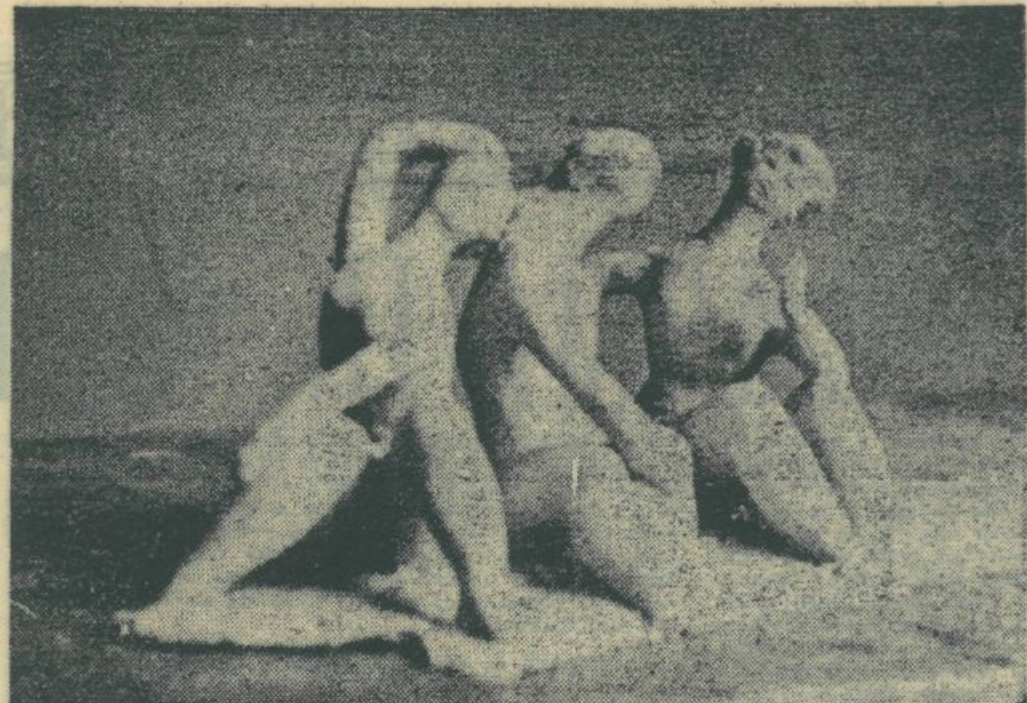
sem mogel razbrati, da je imel zelo obširno znanje, da veliko bere. Bil je eden tistih, ki jim je knjiga ob vsaj televiziji in kinu ostala še zmerom najiskrenejša prijateljica. Njej se ne odrečejo, pač pa njenim tekmečem. Omejenji zdravnik kljub bogastvu, ki ga je imel, ni kupil televizijskega aparata, ker bi ga, kot je dejal, motil pri branju in delu.

Od seznanjanja z ljudmi sem imel, po pravici povedano, več kot od obiska predstave kakšnega Titusa Andronica v stalnem sezonskem Shakespeareovem gledališču v Stratfordu, ki je eno izmed redkih programsko homogenih gledaliških hiš in kjer igrajo slavni Lawrence Olivier ter Vivien Leigh in sede na najboljših sedežih ugledni državljani dežele Shakespeara, Byrona, Dickens in Shawa. Ljudje, ki nosijo v sebi podoben in duh Forsytov — le nekoliko moderniziranih. To je visoka družba, ki podpira visoko umetnost. Igra sama je tolikanj akademska, da me ni mogla ogredu.

In naposled človek ne ve, kaj naj bi rekel o tej deželi in njeni kulturi in njenih ljudeh. Prepletajo se najrazličnejši tokovi in zelo zelo veliko je nevednega. Toda književnost in glasba in ostale umetnosti sobodnost nastajajo med vsem tem.

jajo med vsem tem vendarle medtem ko je druga plač kulturne prirednosti dosledno čuvanje vrednosti preteklosti, zavest, da so te vrednote spomeniki angleške neodvisnosti v zgodovini in izraz njihove samobitnosti. Novo se dopolnjuje s stari. In zdi se mi, da je Anglija dežela, kjer moderni tokovi niso nasproti tokovom tradicije, ampak se prepletajo drug ob drugem, iščejo poti, ki jih narekuje čas.

V. K.

Stane JARM: Kompozicija

KRONIKA o kralju Henrikku IV.

Od Nabrežine do Stockholma pelje umetnostna pot ČELA PERTOTA

Slovenec, doma iz današnje Italije, živi na Švedskem, prepotoval je malone vso Evropo — dovolj komponent, ki so lahko gnetle in oblikovale umetniško osebnost mladega umetnika. Pa vendar, kljub vsem vplivom in

vabljenost sveta je ostal zvest tistemu notranjemu ključu po oblikovanju, tisti notranji nujnosti, ki se je je morda zavedel že v deški dobi, ko je pomagal očetu v nabrežinskih kamolomnih klesati marmorne kvadre. Tehnično znanje, ki si ga je tam pridobil, mu je mnogo pomagalo, da si je pozneje, ko ga je želja, spoznat svet in njegove umetnostne zaklade prignala tudi na Švedsko, laže našel zaposlitev v svojih stroki. Izšel je nov, poenostavljen način vilvanja v bron, kar mu je omogočilo namestitve na likovni akademiji. Ostale, predvsem tehnične kvalifikacije, pa so mu pomagale pri precej obsežnih restauratorskih delih v kraljevem parku in dvoru. V Gripsholmu je obnovil množico portretov švedskih kraljev, ki so jih v nekaterih prejšnjih dobah poškodovali fanatični puritanci. Pred in medtem pa je prepotoval Francijo, Italijo, Avstrijo, del Jugoslavije, Nemčijo, Španijo, nabral koristnih vtisov in v presledkih delal, delal.

V Italiji so poglnele prve mladice njegove umetnosti, tam je še sedaj priraščena, kljub najrazličnejšim evropskim vplivom. Začelo se je že zgodaj, ko je gledal bratrove umetnostne publikacije, potem v tehnični risarskoobrotni šoli, v diletantskem risarskem krogu v Trstu, nato je sledil presledke vojnih let v »battaglione speciale«, po vojni na rimski akademiji, nato na dunajski, kjer je diplomiral iz kiparstva pri profesorju Wotrubu; Prosvetna zveza v Trstu ga

je hotela poslati na specializacijo v Ljubljano. Tu se je pa ustavilo. V Rimu je dobil prvo nagrado za svoje delo — stipendijo za študij na Dunaju. A za Ljubljano je bil premalo resen, preveč zapadnjaški. Njegove poskušnje so odklonili; potem je delal v ateljeju pri prof. Smerdu. Poleti je odšel na Švedsko, tam pa se mu je usoda srečno zapletla. Na Švedskem je tudi prvič samostojno razstavil l. 1953. Njegova sedanja razstava potuje po Evropi in je prišla k nam iz Italije, kjer je dosegla precejšnje priznanje.

Razstavljena dela so njegovo zvesto zrcalo. V njih je vse, kar se je naučil, vse, kar je doživel, videl in kar mu je bilo všeč. Kot v njegovem razbitem sedesetnem življenju, je tudi v njegovih plastikah nekaj kozmopolitskega. A ne v slabem smislu: Čela Pertota je še mlad, v kratki dobi svojega življenja je že mnogo doživel in mnogo ustvaril. Zato ni čudno, da ni nikoli imel dovolj časa pogledati v svojo bit, pretrpeti svoje srce in dušo in iztisniti iz njih v forme čisti krik po umetnosti, ki pomeni življenje. Toda za to ima še dovolj časa. Danes nas njegovi kipci in risbe prevzamejo s svojim modernim konceptom, s skupkom svojih oblik in končno tudi s površino materiala. Pri vseh vplivih je našel Pertota v svetu kiparških oblik še prostor za svoje, pogojene morda v vseh, ki jih je doslej videl, a njegove in sveže, katerega kol' dramatika. Torej ni

le slučaj, da srečujemo oboje v njegovih delih tako neposredno povezano med seboj, da poleg tragičnih momentov, ki izpričujejo le nujnost situacije, ne da bi vsebovali možnost rešev, nahačajo komične prizore, v katerih je temeljni spor med osebnostjo in resničnostjo iluzoren ter zato vsebuje neposredno možnost rešitve. Končno je le tako mogoče, da sta dva različna pogleda na svet med seboj prepletena do riste stopnje, kjer lahko govorimo le še o vnanji razliki.

Takšna je tudi Shakespeareova zgodovinska kronika o kralju Henrikku IV. Poleg temeljnega, premočrno orisane in izpeljanega motiva, ki ga sestavljajo kralj Henrik, njegov sin, princ Waleski in Percy — Vihrac, poteka v dramo Falstaffova zgodba z izjemno komičnim poudarkom. Res, tudi ta motiva si na prvi pogled nasprotujeta, saj je problem zarote in upora kar se da temen in brezizhoden, Falstaff pa poln življenjske vrednote in optimizma. Na dnu, v idejni strukturi dela, se oba motiva vendarle dopolnjujeta in izpopolnjujeta. Tem nazorneje opazimo to dejstvo ob dvojni smrti, ko pade Percy zaradi svoje neprerakljivosti, Falstaff pa zaradi svojega bahavega čudaštva — le da se Falstaff dvigne, saj je njegov konec le simboličen. Junak, še boljše personifikacija življenjskega ugodja, smeja, joda, pijače in pocepstva ne more umreti — v tem je simbol in ena izmed resnic, ki jih zgodba pove.

Režiser ljubljanske uprizoritve, dr. Branko Kreft, je prav gotovo presegel vsa pričakovanja. Ko je pred leti brezhibno uprizoril Tennessee Stekelno mnažerjo, ki na odru Mestnega gledališča prav nič zaostajala po izrazni moči za čudovito filmsko verzijo, se je omejil na uprizorjanje pompoznih, teatralnih tekstov z malovrednim učinkom. Historija o Henrikku v njegovi interpretaciji pa je v bistvu nekakšno nadaljevanje estetskega koncepta »Mnažerje«, koncepta o intimni, do kraja urejeni in idejno jasni predstavi. Upizorizec Henrikka je torej vsekakor bla — je več, poleg

Kralja Leaza je daleč najboljša shakespeareanska predstava na odru ljubljanske Drame. Dr. Kreft je režijo zasnoval na

problemu vzporednosti in protislovnosti obeh osrednjih motivov, torej na osrednjem idejnem problemu dramske kronike. Zato je povsem pravilno potisnil v ospredje princa Waleskega, ki obe temi povezuje med seboj. Tako se je ubrali nevarnosti, da bi postala uprizoritev neenotna, a je pri tem ohranil avtorjevo podobo življenja z dveh platí. Enako pravičen, v naših gledaliških razmerah celo razveseljiv, je bil režiserjev osrednji idejni poudarek na Vihracovi determiniranosti in Falstaffovem svobodnjaku. S tem, da je v to smer zaostрил moraino tekočela, je vsekakor postavil na oder vsebinsko opredeljeno sobodno uprizoritev.

Predstava o kralju Henrikku je bila zadovoljiva tudi v formalnem oziru. Smotna mizanscena (z izjemno nepoprečnega prevladovanja sodov) skrbno urejena naglica sta učinkovali estetsko in vseskozi skladno. Edina pomankljivost celotne predstave je, bil pravzaprav velik Falstaffov prizor, v katerem bi veselek moral oponašati kralja. Namesto paradija, v kateri ima odločen delež tudi mladi princ, smo videli: umetno vedenje — s tem pa je ves prizor izgubil mnogo svoje sočne duhovitosti.

Nenavadno sugestivnega Falstaffa je upodobil Janez Cesar. Rahlo prečrpana maska in prijetna, premalo vesela igra, katero je pokazal igratelj, kljub učinkovitosti ni ustrezala povsem podobi razuzganega bahavca, duhovitega pijanca in uživača vseh slakosti tega življenja. Ali pa je bilo v Cesarjevi podobi premalo renesančne nasilnosti in sprotnosti, ki tako dobro označuje tega Shakespearijevega velikan, za vlogo, gledano iz te perspektive, je bil Cesar rahlo preveč prefinjen in morda celo preutrujen. Parle Kovič, ki je s Cesarjem alterniral, je bil prav gotovo notranje živahnejši in zato morda bližje Shakespearijevemu liku. Z njim je potrvil daleč najboljšo stvaritev v zadnjih letih.

Kralja Henrika ni Vladimir Šerbinšek igral le s polno vnano doganostjo, temveč tudi z izjemno notranjo tenkočutnostjo za vso komplicirano strukturo značaja naslikani, ki je obenem globoko človeški kralj in oče. (Nadaljevanje na 5. strani)

... se odpira problem, ki bi ga malce hudomušno najbolj označili s tole ugotovitvijo: Slovenci smo dobili najprej Jastrunovo študijo, vse doslej pa niti ene cele pomembnejše umetniške stvaritve velikega Poljaka. Ali povedano z drugimi besedami: kaj in v kolikšni meri bi Slovenci morali storiti, da bi nam postala poljska kulturna usmerjenost jasnejša, da naše poznavanje tega naroda ne bi bilo posneto po drugih virih, in kje so tiste vrednote, zaradi katerih se »spilača« poevsteti del svojega časa tudi poljskemu besedniku, likovnemu ali glasbenemu umetniku. Seveda je jasno, da se take poskus ne more razstrti v sintetično zasnovano in izčrpano podano problematiko tega področja. Je samo nevezano in svobodno kramljanje o nekaj mislih, ki se človeku vzbude ob študiju poljskega jezika in poljske kulture ter ob pregledu našega dela za življenje v ta del slovenskega sveta.

Za poljsko literarno znanost je še od nekdanj značilen kult romantike in nje središčne postavbe Adama Mickiewicza. Ko so se letos ob stoletnici njegove smrti (26. novembra 1855), podarjale vrednote njegovih del, bo v izrednih besedah in obdobjih precej hvalječnosti za tisto, kar je človeštvo z njegovo umetnostjo dobilo. Z Mickiewiczem pojavom je v poljski kulturi do kraja zaključena doba, ki jo v javnem življenju označuje prevlada dveh avtoritet: tradicije in religije. V stoletjih pred njim je poljsko prerodilo književni jezik, dokončno izoblikoval obseg literarnih form, poleg renesančne lirike kakšnega Kochanowskega in zasnoval politično religiozno

govorništa Skarge dalo osnovo za razvoj povesi ter si pridobilo prve časopise. Mickiewicz je vezan na to tradicijo, a hkrati jo prekaša s tolikšno silo, da je v njem izražena cela nova doba, izoblikovana povsem nova življenjska usmerjenost. On je tvorec poljskega romantizma, v katerem je združil ideološko smeri s kulturno tradicijo in življenjem svojega ljudstva. Znamenito patriotično apostrofiranje Litve (to je sinonim za Poljsko) v uvodu h Gospodu Tadeju je tista ustvarjalna pobuda, od katere se ni nikdar odsmknil. Zato ga ni kolik ni mogla navdušiti nobena teorija, ki ni imela naroda za osnovo. Njegovo delo je izpolnitev zahtev, ki so jih postavljala najvišja estetska stremiljenja njegove dobe. V njem ni kompromisov, pesmi so izraz akcije, boja, novih pridobitev, življenjskih vrednot, odsev temine in mrakov neskončnosti. Njegove osebe se bore za najvišjo pravico človekovega bivanja na zemlji — za svobodo. Ker je Mickiewicz sam humanisti socialnega kova, je etos njegovih umetnin človečnost sama.

Prav ob Mickiewiczu se je vidneje in tesneje zavezalo duhovno prijateljstvo med našim in poljskim človekom. Matija Čop, teoretična gibalna sila našega romantizma, se je med bivanjem v Lvovu seznanil z njegovo umetnostjo in jo odločil aktivno kritično spremljati. Seznanil je z njo pevca vseh pevcev Prešerna, čigar zanimanje za poljsko kulturno vprašanje je dobilo januarja 1837 dobera izrazila v Emilu Korytku. Le-ti zaradi ljubezni do Mickiewicza preganjan poljski izgonanec, je zoral brazdo tudi

v našo kulturo (zlasti v etnografiji). Naša pesniška romantika generacija je ob pesmi poljskega romantika čutila sebe v estetski prefinjenosti, naša pa v slovenskem podtunu tudi širše čustveno območje in v njem potrdilo lastnih prizadevanj.

Za tem zanimanje za Mickiewicza ni prenehalo. Nekoliko

Na robu Mickiewiczovega slavlja...

JOŽE POGAČNIK

bolj razgibani duhovi so že vedno iskali stikov z očarujočo močjo pesniškega vrelca. Tako beležimo v petdesetih letih prve slovenske prevode, ki jih je poskušal Matija Valjavec (Farys) in prvi trije Krimski soneti v Novicah, 1856 in 1857. Pripovedniku Jurčiču je vzbudilo pozornost komediograf Aleksander Fredro (1793 do 1876) iz katerega je celo prevajal (Razprtega in trma), je pa v njegovem umetnostnem nazoru nekaj črt, ki so mogle nastati le iz kritičnega študija dramskega dela. Da je poljska kultura v njem intenzivneje živeča, pričajo misli nekih drugih del, ki kažejo, da se je hbral pri odkrivanju pesniške tragike v prozi takratnega kmečkega življenja, in iskal opore v vihril boja za svobodo človekovih opredelitev. V takem hotenju so na duhu najbližja Jozef Korzeniowski (1797—1863) z delom Karpatski Gorjanci in Jurčičev Domen (1864). Vendar so ta stičišča še težje ulovljiva kot n. pr. vplivno območje Turgenjeva in slovenskih realistov, ki še čaka primerjalnega književnega zgodovinarja.

S širšo razgledanostjo v modernem se tudi zanimanje za poljsko poveča. Zlasti za Mur-nja je znano, kako navdušen je bil nad Mickiewiczovo poezijo. »Zadnji čas se uglašam nekoli v Mickiewicza... tukaj sem prišel do velikega spoznanja, kaj je samo pesniško in kaj je ustvarjalno... kar je pri drugih umetnostih in najpo-

sedaj se druga dela, ki pa podobno celote ne spremene dosti. Po zadnji svetovni vojni lahko zabeležimo le malo vidnejših poskusov, prodreti skozi zid do poljske tvorčnosti (Jozef Morton, ki je dosedaj smeri naše književnosti zelo podoben) tankočutni krajinar in psiholog Jaroslav Iwaszkiewicz; v razkribovaljih se ekstremnih profil-slovi živeti neoromantik Stefan Żemowski).

Približno taka je duhovna bilanca. V njej ni načrtnih smotnosti, marveč ugodna naključja in slučajnosti. Manjka nam Mickiewicz (knjižica Šopek Mickiewiczovih izpred let je razveseljiva pobuda). Vsi Dzlady in Gospod Tadej spadajo tudi v naš jezik poleg Fausta in Don Kihota. Ostali romantiki bi bili lahko predstavljeni s krajšo antologijo, ki pa bi morala zajeti res le najboljše predstavnike. Od realisti, ki se na Poljskem imenujejo pozitivisti, bi bil potreben v celoti vsaj Prusov roman Lulka, ostali pa bi se lahko združili v podobno zasnovan izbor kot so povojne Vodnikove Poljske novele. Pri moder-

nisti smo na istem kot pri Mickiewicu. Poezijo poznamo iz Prijateljeve študije (Ljubljanski Zvon, 1923) in kratkega prikaza Stefanova (Nova obzorja, 1954), toda del nimamo na razpolago. Edino od Žemowskega smo dobili tri knjige (Povest greha, Pred pomladjo in Zvesta reka), obetajo pa nam še veliko epopejo Prah in pepel. Izbor iz ostalih bi v mnogočem odprl širše razglede po naši moderni. Iz dobe med obema vojnima imamo prevedene najbolj tipične ekspresionistične predstavne, a najti bi se dalo še kaj, kar bi bilo tudi za nas zanimivo (n. pr. Marja Dobrowska). Kakšna je pot povojne umetnosti, ni znano. Da je v njej čutili močan utrip starih tradicij, ki oblikujejo novo snov, je videti iz obeh starejših predstavnikov, ki sta pridrila do nas (Morton in Iwaszkiewicz). Kakšen pa je obraz nove generacije, bo treba še razbrati, ko se bodo od-nost med nami in Poljsko tudi kulturno normalizirali.

Slovenski človek bo v poljskem cvetu kulturnega izročila obstal zlasti pred nagnjenostjo k filozofski poglbočenosti in širši filozofski kategoriji. V ti dve ustvarjalni kategoriji, ki se izražata v ekornj klasiciistični doganost oblike, je ujeta vsebina umetnosti. Človek ji je središče, razkriva ga pa v njegovi tezi, emocionalni in čutni plasti. Za vse 19. stoletje na Poljskem velja, da se je umetnost držala Mickiewiczovega volila: Imej srce in glej vanj (Miej serce i patrzaj w serce). Ker je to srce najgloblje občutilo krizo narodnostne celote, je utripalo na temo: Domovina, in to v književnosti in slikarstvu (A. Grotter). Visoka in plemen-

nita vizija o človeku, ki je ostala nezasečena od Mickiewicza dalje, in okoli katere se pno vrtnice problemov vsakdanje častnosti ter nadčasovne trajnosti je opravičilo za zahtevno po intimesnem sožitju s tokom poljske kulture. Za uvod v to je potrebno zlasti dvojce: poljsko-slovenski besednjak in sintetično — problemsko zastavljen obrisen pregled književnega življenja. Med naloge v nadaljevanju kulturnih zamud, ki jih rešujemo po osvoboditvi, spada tudi ta.

S tem se bo povečalo tudi znanje, pokazali pa se bodo tudi ugodnejši rezultati v širšem polju pravilnega gledanja na življenje. Noben zračan kulturni vpliv ne zamre, marveč ostane vezno tkivo, ki se viraše med celice narodovnega življenja. »Je premds mon bien, ou je le trouve!« Ta moljorovska krilatica naj nas opominja. V atomski dobi, ko ves svet postaja majhen, ko je prevladujoče nagnjenje k intelektualizmu, je priliv čustvenosti nujno potreben. Tisto, kar je na pravih za spoznanje poljske preteklosti Julije Benešić pri Hrvatih (pri njih imamo Slovenci podobnega neimenovanega »kulturnega atakeja« v osebi Tone-ta Potokarja), bi pri nas ob skromnih pobudah in moralnem priznanju lahko opravil za dazes še ozek krog slovenskih polonistov. S tem bi se vpadlo zanimanje tudi med mlajšimi, da bi v večjem številu šli zajemati k viru. Malo opravljenega dela na tem področju nakazuje pota, kulturna dolžnost pa drži v širšem krogu ljudi podobne misli...

na robu Mickiewiczovega slavlja,

PRAVICI JE ZADOŠČENO

Pred nekaj dnevi smo prejeli s sekretariata SD Olympic sporočilo, da je disciplinski odbor društva zaključil postopek proti igralcu ASK Olympic tovarišu Bogdanu Millerju. Ker je »sfera Miller« precej razbita ljubljansko športno občinstvo, podajamo na tem mestu odločitev disciplinskega odbora SD Olympic. Omenimo naj še, da je temu odboru predsedoval dr. Aleksander Bajt, člana pa sta bila dr. Aleš Kersnik in Dušan Berglez.

Disciplinski odbor SD Olympic je svoj sklep obrazložil takole:

Objave vesti o igranju kaznovanega Millerja za italijanski klub Pavia-Necchi iz Pavije so razvidne iz časopisa Gazzetta dello Sport z dne 12. in 20. oktobra 1955. Glede na sredstva, s katerimi se pridobivajo športniki v tej panogi v Italiji, posebno pa tuji športniki, je razumljivo, če so vzbudile vtis, da gre za izrazit profesionalizem. To je toliko teže, ker so se prav v tistem času najbolj kompetentni italijanski športni organi, kot n. pr. Gruppo Parlamentare Sportivo, odločno borili proti profesionalizmu, posebej inozemskemu, v košarki. Miller se zagovarja, da se ni z nobenim zastopnikom nobenega italijanskega kluba dogovarjal o igranju in da mu sploh o stvari ni nič znanega. Disciplinski odbor tega zgovora ni mogel upoštevati, ker je očitno neresničen.

Miller je ponovno izjavil, da ni zahteval od Košarkarske zveze Jugoslavije potrebnega dovoljenja za tekmovanje v Italiji in to navajal tudi kot dokaz, da mu o stvari ni ničesar znanega. Iz dopisa KZJ z dne 9. nov. 1955 pa je razvidno, da je KZJ prejela dne 24. okt. 1955 Millerjevo prošnjo za izstavitve dovoljenja, da bi mogel igrati za enega od italijanskih klubov. Millerjeva izjava torej ni resnična, dejstvo, da je za dovoljenje prošil, pa dokazuje, da je o stvari le nekaj vedel. Miller je razen tega sam izjavil, da namerava v Italijo, češ da lahko le tam opravi potrebno geodetsko preiskavo, da bi se vključil univerzitetni študij. Disciplinski odbor je to izjavo upošteval, ni pa se prepričal, da bi mogel biti naveden razlog odhoda v Italijo resničen, ker so klimatske razmere v Paviji podobne ljubljanskim in ne dajejo prav nič večjih možnosti za prakso, kot ljubljanske. Lahko sodimo, da je odločitev disciplinskega odbora pravična.

Smučarji čakajo na sneg Prvenstvo univerze je pred durmi

Ko sem odprl vrata sobice, kjer imajo svoje prostore smučarji študentje prava, zares nisem vedel, kam naj stopim. Bilo je vse polno mladih smučarjev, govorili so drug drugemu, seveda vsi o isti temi: kdaj bo sneg in kam gredo na tečaj in spet o tekmovalnih, ki so pred durmi. Našel sem Stefana Hočevarja, ki je nekaj let vodi to marljivo sekcijo, in povedal mi je marsikaj zanimivega. Preberite in videli boste, da smučarji nikakor ne počivajo, čeprav jim bela odeja dela velike preglavice.

Čeprav ni nikjer dovolj snega, se vendar tu in tam najdejo tereni, ki so ugodni za smučanje. Iznajdijvi smučarji so jih našli na Krvavcu in celo v Kranjski gori. Nič čudnega ni torej, če na tleh dveh krajev

Kronika o kralju Henriku IV.

(Nadaljevanje s 4. strani)

zadnjem dejanju, kjer se nam pravzaprav Henrik šele razkrije, je ustvaril na odru atmosfero tople in prav nič solzave clovečnosti in s tem svoji v nekem oziru stranski vlogi, dal osrednji pomen. Dobra prava Waleskega je naravno, lepo preprečljivo izdiferenciral v vseh variantah. Boris Kralj. Morda preveč temnega in godnjavega Percija je z nenavadno sugestijo, ki mu je lastna izoblikoval Loize Rozman. Percy je namreč edina resnično tragična figura celotne drame, Rozman pa ji je oslabil vzrok.

Dobro in učinkovito so nastopili igralci tudi v manjših vlogah in tako prispevali k uspehu predstave, ki sicer ni bila v nobenem oziru tvegan eksperiment — kar kmalu bi bil v okoliščinah drame morda večkrat tudi potreben — a je bila, neglede na tak pomislek dogana, posrečena in v tej sezoni vsakekor najboljša.

Sicer uredno, funkcionalno dobro premišljeno, a stalno raznorodno in estetsko pomankljivo sceno je zasnoval scenograf Vladimir Rimec.

M. Prosenec

Odbojkarji lani

Ze več tednov je, odkar so odbojkarji Olympic pregledali svoje delo v preteklem letu. Klub temu smo se odločili, da v današnji številki omenimo nekaj najvažnejših problemov, s katerimi so se odbojkarji borili vse leto in nekaj dogodkov, za katere lahko v glavnem trdimo, da so odbojkarjem samo v ponos.

PROSTORI — MLADINA

To sta dva glavna problema študentskega odbojarskega kluba. Med seboj sta neločljivo povezana, saj je znano, da brez zagotovljenih vadbenih prostorov ni mladine. Kako naj se bori za mladino, če nimajo igrališča in telovadnice, kjer bi jim lahko nudili vse listo, kar je pri odbojki tako privlačno.

Kljub vsemu je zelo razveseljivo, da imajo vsa moštva zelo mlade in talentirane igralce ter igralke. Tudi število članov kluba se je zelo povečalo saj je bilo samo na obnem zboru AOK Olympic prisotnih 113 članov in članic. Zanimivo je, da so vse mlade igralce, ki obetajo postati dobri odbojkarji, vključili naravnost v prvo moštvo. Temu primerna je tudi povprečna starost članov te ekipe — 21 let. Precej višja je povprečna starost članov drugega moštva, saj so tam izražali 23,8 let. Najnižji je povpreček pri ženski vrsti — 20,5 let. Kot je razvidno iz teh števk, so vse te ekipe, z izjemo drugega moštva, velika nada za bodočnost. Pri vsem tem pa moramo povedati, da AOK v lanskem letu ni nastopal v mladinsko vrsto. Res je sicer, da se je prijavilo v članstvo mnogo mladink, predvsem s V. gimnazije, nekaj pa tudi s klasične gimnazije in ekonomske srednje šole, vendar obiskujejo treninge le taktir, ko je pred vrati srednješolske prvenstvo. Še slabše je z mladinci, kajti edino TSS je vir novih odbojarskih kadrov. Tudi tu lahko opazimo, da zanimanje po srednješolskem prvenstvu občutno pada.

Vzroke za vse to lahko iščemo tudi v pomanjkanju igrališča in telovadnic ter pomanjkanju trenerjev. Vseeno pa moramo ta pojav šteti vodstvu kluba v slabšo se posebno zato, ker so si vsa leta doslej pridobili republiko, nekajkrat celo državno mladinska prvenstva. Telovadnice, telovadnice! To so brezupni klici vseh klubov Akademike športskega društva Olympic, to je problem, ki je za odbojkarje neresljiv. Za se-

daj imajo odbojkarji na razpolago telovadnico IX. gimnazije dvakrat tedensko po dve uri in telovadnico I. gimnazije dvakrat na teden po tri ure. Torej vsega skupaj deset ur za več kot 100 ljudi. Nerazumljivo je, kako macehovsko gledajo vodstva šol na študentski odbojarski klub. Vsa srednješolska prvenstva je organiziral AOK, vse sodnike in strokovni kader za ta tekmovalja je preskrbel AOK. V uporabo smo dajali igrališča pod Cekinovim gradom, brezplačno trenirali ženske in moške ekipe, jim nudili strokovno pomoč... Kako pa je pri delitvi telovadnic? Tu pa imata prednost Branik iz Maribora in Fužinar iz Raven, ki nimajo s srednješolsko mladino Ljubljano nobene zveze.

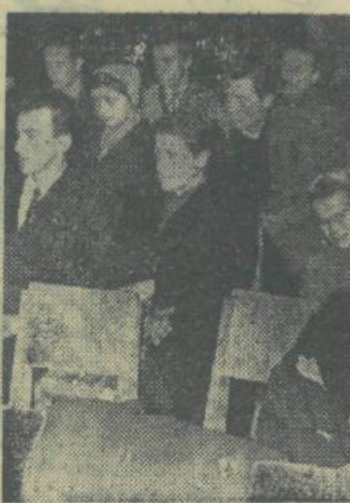
S TEM SE LAHKO POHVALIMO

Akademski odbojarski klub je v preteklem letu nastopal v treh ligah. Moški v slovensko-hrvatski, kjer so zasedli tretje mesto, ženske v slovensko-hrvatski, kjer so končale na prvem mestu in drugo moštvo v slovenski ligi, kjer so zasedli peto mesto.

Mnogi so pričakovali po neuspehu v I. zvezni ligi tudi slabše vesti s tekmovalja v slovensko-hrvatski ligi. Toda zgodilo se je drugače. mladi študentje so zaigrali borbeno in osvojili tretje mesto s pripomočkom, da bi lahko osvojili višje mesto, vendar to ni bilo v interesu kluba, saj so se zavedali, da njih kvaliteta še ne ustreza ponovnemu vstopu v I. zvezno ligo. Veliko pozornost so posvetili treningom in organizaciji celotnega taborjenja v Valdorfu, pred pričetkom drugega dela tekmovalja. Ob tem pa naj po-

Akademika strelska družina je bila dolga leta ena najboljših, če se ne najboljša strelska družina v Sloveniji sploh. Če pregledujemo zapiske, ki nam govorijo o delu te športske sekcije našega društva, bomo lahko ugotovili, da je bilo precej drugačno kot prejšnja leta.

Najprej nekaj besed o kadrovski politiki strelcev-študentov. Za strelsko družino lahko trdimo, da je bila združitev s matičnim društvom nadvse koristna. Posebno pomembna je bila zato, ker so prej bili člani Akademike strelske družine le študentje in absolutni univerze ter visokih šol, sedaj pa vključujejo tudi diplomante visokih šol in dijake srednjih ter strokovnih šol. S tem se je članstvo strelske družine ustalilo. Poprej se je vpisal strelcev v študentsko družino šele ob prihodu na univerzo, če se je odločil za to, da bo zapustil svojo prejšnjo družino. Po končanem študiju se je isti član spet izgubil in nadaljeval svoje delo v kakšni drugi družini. Ta sprememba v pravilniku Akademike strelske družine je izredno pozitivna, kajti s tem so članstvo nekako uvedili delo v sekciji je bolj redno, kajti tisti člani, ki so enkrat pristopili v

Tudi srednješolci so vključeni v Akademski strelski družini

družino, bodo tu tudi ostali. Razen stalnosti bomo doživeli tudi večjo kvaliteto in lahko pričakujemo, da bo na ta način urejena strelska družina v bodoče dosegala še večje uspehe kot doslej.

Prav ta sprememba pravilnika pa je vplivala na poslabšanje odnosov med Akademsko strelsko družino in Strelskim odborom Ljubljane. Ob prvih neuspešnostih je prišlo že ob vomaški paradi, ko je SOL vztrajal, da se je strelci-študentje udeležili v njihovih sklopkih, medtem ko so le-ti sklenili, da gredo v vrstah Olympic. Do nesoglasja je prišlo tudi pri vprašanju novih članov, kajti pri SOL so menja, da študent-

udarimo, da je bilo precej ne-discipline na treningih v Ljubljani in bi priporočali odbojkarjem malo več reda.

Največji uspeh AOK Olympic je ženska ekipa, ki predstavlja najboljši kolektiv in s tem je lahko razložiti tudi njihovo prvo mesto v slovensko-hrvatski ligi ter vstop v najvišji razred tekmovalja. Dve igralnici sta sodelovali celo v državni reprezentanci, medtem ko tretja zaradi zaposlenosti ni sodelovala.

Drugo moštvo so funkcionarji odbojarskega kluba imenovali »moštvo superlativov«. V drugem društvu je najvišja povprečna starost, najmanjša telesna višina, največja nedisciplina, največ neresnosti, najslabši plasma v ligi, najbolj nestalna forma in za dodatek še najrazličnejše barve dresov (razen tega še najvišja brutto teža). Omeniti pa moramo, da ta ekipa igra izven konkurence in si ne more priložiti vstopa v kak višji razred tekmovalja.

KAJ PA NA UNIVERZI?

Kot vsako leto, je tudi lani AOK Olympia organiziral in izvedel prvenstvo ljubljanske univerze za člane in članice. Ker so se posamezne fakultete med seboj združile, n. pr. pravna in ekonomska v eno, vse tehnične fakultete tudi v eno itd. je bila udeležba lani bolj skromna. Nastopile so le tri moške ekipe, kar je pa kljub temu premalo in nedvomno bo letos ena izmed prvih nalog odbojarskega kluba organizirano delo po fakultetah.

Sodeč po vsem tem, lahko delo odbojkarjev pohvalimo, vendar ne bo odveč pripomba, da bo treba v tem letu storiti še več.

Nič več najboljši

Prav je, če na tem mestu omenimo tudi predlog Akademike strelske družine za spremembo sistema tekmovalja. Strelska družina je osnovna celica strelskega športa, ki pa pri sedanjem sistemu tekmovalja nima prave veljave. Strelska družina s svojimi ekipami nastopajo samo na okrajnih prvenstvih, medtem ko v nadaljnjih tekmovalnih nastopajo le ekipe okrajev in republik. Boljše bi bilo, če bi najboljša ekipa iz okrajev sodelovala na republičnem prvenstvu, najboljša iz republiškega tekmovalja pa naj bi sodelovala na zveznem prvenstvu. Tako bi bile družine prisiljene, da bi resneje pričele misliti na sistematično izboljševanje kvalitete pri svojem delu.

Akademika strelska družina je že pričela s svojim delom po srednjih šolah. Pred nedavnim so ustanovili štiri srednješolske sekcije in sicer na ESS, kjer imajo 20 članov, na I. drž. gimnaziji, kjer je 60 strelcev, na VII. drž. gimnaziji se je vpisalo 20 članov, na učiteljsku pa 30. Zanimanje za strelski šport je zelo veliko, vendar so materialne možnosti ASD zanekrat še tako majhne, da ni mogoče vključiti še ostalih šol. Gotovo je neosnovano mnenje SOL, češ, da s tem načinom odvzemamo terenskim družinam mladino z njihovih področja. Ob tem naj omenimo, da so študentje-strelci precej zanemarili delo na univerzi sami, kajti pravih študentov je le okoli 50.

ŠTUDENTKE — ŠTUDENTII

PD Univerza sprejema prijave za smučarske tečaje, ki bodo na Kofcah od 7. februarja do 6. marca t. l. v štirih izmenah. Tečaji bodo pod strokovnim vodstvom in se jih lahko udeležijo tudi začetniki. Prijavite se v društveni pisarni, Miklošičeva 5a, do 25. januarja!

Odbor PDU

Šport in študij si ne nasprotujeta

»Rojen sem bil 1. 1929 v Rušah. Z odbojko sem začel že v gimnaziji. Leta 1949 sem pričel študirati v Ljubljano in se vključil v Enotnost. Kasneje sem pristopil k mariborskemu Braniku, katerega član sem še danes.« V teh skopih besedah mi je orisal svoje življenje Vlado Skerbinek, stalni član drž. reprezentance v odbojki in član mariborskega Branika.

Preden sem pričel pisati reportažo o Skerbineku, sem vedel le to, da tanuje v študentskem naselju, blok II. No, šel sem in po dolgem tavanju našel sobo, ki sem jo iskal. Odprl mi je simpatični in postavi Vlado, z roko v maven. Prvo vprašanje, ki ga je delno opravičevala poklicna radovednost, je bilo: »Pa si morda nisi zlomil roke pri odbojki?« »Oh, ne, to je čisto druga zadeva,« je odvrnil. Po teh besedah mi je ponudil stol, jaz pa sem se pričel ogledovati okrog sebe. Tipična študentska soba. Knjige na mizi, knjige na postelji, knjige na stolu, kratko malo, knjige povsod. Seveda, saj Vlado bo čez šest mesecev diplomiral na kemiji. Spomnil sem se na študentsko vprašanje: »Kolikoli si že preštudiral?« Po teh besedah sodeč bi Vlado lahko bil težkoatlet. Na steni je viselo nekaj diplom in še marsikaj. Toda, saj nisem

prišel ogledovat sobe, ampak spraševati Skerbineka o vseh mogočih stvarih. Prepustil sem besedo Skerbineku, ki mi je radevolje pripovedoval o odbojki.

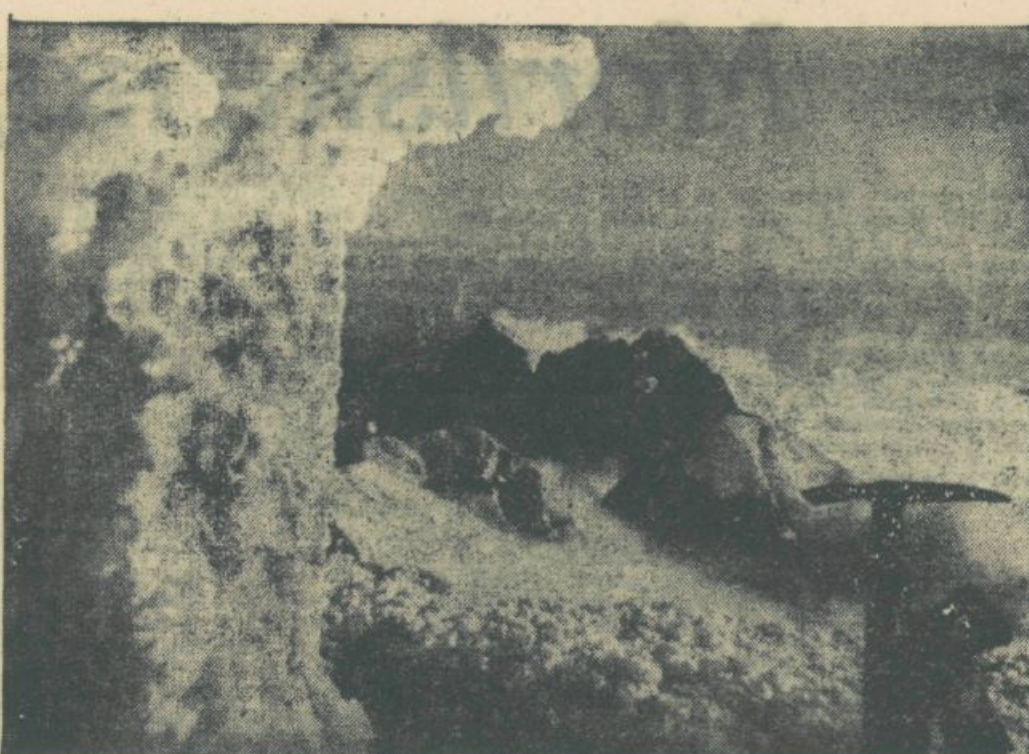
S ponosom je povedal, da je njegovo moštvo letos osvojilo prvo mesto na prvenstvu države. To se ima predvsem zahvaliti svoji homogenosti in posebnemu načinu igre, varanje nasprotnika na mreži, tako zvane »finte«. S slovenske odbojke sta prešla na jugoslovansko in evropsko. Ob spominu na evropsko prvenstvo se je Vlado kar raznel. »To je bil moj največji športni dosežek. Dosegli smo peto mesto za Češko, Rusijo, Madžarsko in Poljsko. Naša kvaliteta odgovarja vsem državam, ki so se plasirale pred nami, razen Češke, ki je za razred boljša. Z malo več sreče bi se lahko uvrstili na drugo ali tretje mesto. Najbolj mi je ugajala tekma z Rusijo in CSR. Take tekme še nisem videl in je verjetno tudi ne bom več.« Tu se je pogovor nekako ustavil. Zdelo se mi je, da ima evropske odbojke zadosti, pa sem ga čisto nedolžno vprašal: »Si bral morda beograjski Sport in njegovo lestvico najboljših jugoslovanskih odbojkarjev v letu 1955?« — »Seveda, to je zastavljeno. Od 10 igralcev Branika, ki tvorijo zmagovito moštvo, sem bil v tej lestvici

le jaz. In ostalih devet? Sami Srbi in Hrvati. In sicer igralci manjših kvalitet.« Z grenkobo sem pomislil na enako usodo drugih slovenskih športnikov.

In zadnjič sem bral v »Vesniku u sriedu« — Le kaj bodo delali Jugoslavlani na zimski olimpiadi? — Seveda, ko so pa sami Slovenci. Če bi šlo za nogomet, bi šlo lahko 100 ljudi pa se ne bi nihče oglašal. Pa pustimo tako razmišljanje. »Ali po tvojem mišljenju študij ovira sport?« — Odgovor je bil odločen ne! Zgovoren primer je Skerbinek sam, odlični športnik in vzoren študent.

Ob koncu sem se še pozanimal, kdo od Slovencev je že nastopil v reprezentanci. Skerbinek, ki je bil sam 30-krat član reprezentance, je našel nekaj imen: Kosec, Požar, dr. Danilo, Bergant, Megušar in Požar Dušan. Zahvalil sem se mu za prijazen razgovor in v poznih večernih urah odšel s študentskega naselja.

Nazajprede sem premišljeval o našem nogometu, o slovenskem hokeju, premišljeval o slovenskih atletih, ki jih povsod odpravljajo in še in še o krivcih v športu. In vendar sem vsiknil s pesnikom: »In milki zvezde Kranjcem bodo zastjale in z veselim in lahkim srcem sem nesel to pisanje na uredništvo. J. P.

NEKAJ BESED o planincih

SEM kolektiv SP Olympic

Leto 1955 je bilo gotovo najuspešnejše leto v dobi obstoja PD Univerza. Rezultati, doseženi v tem letu, to potrjujejo. V tem letu je društvo zaznamovalo sicer ne velik, pač pa stalen porast članstva (428 v novembru 1954 — 530 v nov. 1955), ki gre predvsem na račun ustanovitve mladinskega odseka na I. drž. gimnaziji.

Največja prireditev društva je bil III. meduniverzitetni orientacijski planinski pohod, katerega so se udeležile ekipe iz vseh univerzitetnih centrov Jugoslavije. Pet dni trajajoča prireditev, pri kateri je sodelovalo preko 90 študentov planincev, je bila vzorno izvedena kljub vremenskim neprilicam. Prvo mesto v moški in ženski konkurenci so osvojili člani, oziroma alpinisti PDU. Istočasno je bil organiziran I. zlet študentov-planincev Jugoslavije in na pobudo PDU ustanovljen meduniverzitetni odbor za koordinacijo dela študentskih planinskih društev. Ostale večje prireditve so bile: trije smučarski tečaji na Kofcah, sedem večjih izletov v Kamniške in Julijske Alpe.

predvajanje planinskih filmov in več planinskih predavanj. Na prvenstvu ASD Olympic v smučanju je društvo osvojilo prvo mesto in organiziralo samostojno smučarsko tekmovalje pod Jalovcem v zvezi s komemoracijo za ponesrečenimi alpinisti.

V okviru društva deluje tudi alpinistični odsek, ki je imel v preteklem letu zelo dobre rezultate, kateri ga uvrščajo med vodilne v naši republiki. Kakor vsako leto, tako je tudi leto priredil AO plezalno šolo, zimski alpinistični tečaj na Češki koči in letni plezalni tečaj v Vratih. Alpinisti so vodili plezalni tečaj študentov fizikulture šole in sodelovali še na drugih tečajih kot instruktorji. Vrhunec vsega delovanja AO je bila odprava v inozemstvo. Naveze so odšle v Silvretto, Gesäuse in Centralne Alpe ter izvedle nekaj uspešnih in pomembnih vzponov. Člani odseka so zabeležili v preteklem letu skoraj 200 plezalnih vzponov v domačih in tujih gorah vseh težavnostnih stopenj. Razen tega so sodelovali na Kramarjevem, smuku pod Storžičem in pri vseh večjih prireditvah planinskega društva. AO je imel

redne 14-dnevne sestanke, na katerih so bila številna predavanja. Preko zimse sezone pa so se člani pripravljali na letne vzpone v telovadnici.

To so le skopi rezultati, ki ne povedo, kako so se trudili mnogi marljivi sodelavci pri pripravih za razne prireditve. Nit ne zajemajo ti rezultati številnih manjših akcij. Pri vseh teh prireditvah in delu je sodelovalo na stotine študentov-planincev in to posredno ali pa neposredno. Društvo je nudilo svojim članom razne ugodnosti od izposojanja različne opreme, katero je izpopolnilo, do že običajnih olajšav pri voznjah, izletih itd.

Kaj pa v letu 1956? Program prireditev bo več ali manj ostel nespremenjen. Smučarski in alpinistični tečaji, izleti, predavanja, odprava v Centralne Alpe in na jug naše domovine, udeležba na IV. meduniverzitetnem orientacijskem pohodu v Makodonji, planinsko taborjenje za srednješolce itd. Društvo bo ustanovilo nove odseke na gimnazijah in srednjih šolah in pa foto-odsek, ki je zaradi tehničnih ovir do sedaj le živoval. Tudi za lastno knjižnico se je pokazala potreba. Pred kratkim pa so ustanovili pri društvu znanstveno sekcijo, ki združuje bodoče znanstvenike in ki bo pričela v tem letu z delom.

Vse to nam prča, da društvo lahko gleda z velikim optimizmom v prihodnost. Društvo stoji danes na trdnih temeljih in ima ostro začrtano pot, ki je v skladu s programom planinske na eni in študentske organizacije na drugi strani. Zavedajo se pomembne vloge je že od ustanovitve prevladovala tendenca dati delu primerno vsebino in vrednost. Vendar je pri tem društvo naletelo na mnoge težave, ki jih je več ali manj srečno prebrdilo in si končno ustvarilo pogoje, da z nadaljnjim smotrnim delom da še več in predvsem poudarka vsebini in kvaliteti dela, ki more in mora zajeti čimveč članstva, ostalih študentov in srednješolske mladine. Društvo bo to lahko doseglo s številnimi in kvalitetnejšimi prireditvami, za katere pa mora priti inicijativa tudi od samih članov. Društvo mora postati homogena in močna enota, katere bo lahko odigrala vlogo, ki ji kot društvu bodočih intelektualcev pripada v vrstah slovenske planinske in alpinistične organizacije. J. V.

Gospod svetnik Tomsa je imel tistega večera ravno slučajke na ušesih in s prijetnim nasmehom poslušal, kako mu radio lepo igra Dvorčakove plesne — to je vseeno muzika, si je zadovoljno dejal — kar je zunaj naenkrat dvakrat tresčilo, a z okna nad njegovo glavo se je z žvenketom sesulo steklo; gospod Tomsa je sedel namreč v prilicih sobi.

Tedaj je napravil to, kar bi napravil skoraj vsak izmed nas: prvi trenutek čakal, kaj bo dalje, potem si snel slušalke in skoraj strogo raziskal, kaj je bilo in šele potem se je ustrašil: kajti videl je, da mu je nekdo na dveh mestih prestrelil okno, pri katerem je sedel; nasproti v vratih je pod trsko ticala krogla. Najprej je hotel stopiti na ulico in z golimi rokami zgrabit tega lopova za ovratnik; toda ko je človek že v letih in uživa gotove časti, običajno zamudi ta prvi impulz in se odloči za drugega; zato je gospod Tomsa stopil k telefonu in poklical policijski komisariat: »Halo, pošljite mi sem nekoga; pravkar je bil storjen name morilski napad.«

»Kje je to?« je rekel brezbrizno zaspani glas.

»Pri meni, se je razburil gospod Tomsa, kot da bi policija morala to vedeti. To je škandal; kar tako, brez vsega, streljati na mirnega državljanca, ki sedi doma! Gospod, ta zadeva se mora najstrožje kaznovati. To bi bilo...«

»Dobro, ga je prekinil zaspani glas. »Nekoga vam je pošljal.« Gospod svetnik je besnel od neupornosti; zdelo se mu je, da traja cela večnost predno se ta nekdo prikaže; v resnici pa je bil že čez dvajset minut pri njemu nekakšen razsoden policijski inspektor, ki si je z zanimanjem ogledoval prestreljeno okno.

»Nekdo je sem uštrlel!« je stvarno dejal.

»To vem sama, je izbruhnil gospod Tomsa. »Saj sem tedaj sedel pri oknu.« »Kaliber 7 mm,« je govoril dalje inspektor in z nožem bezal kroglo iz vrat. »Izgleda kot iz katkega starega vojaškega revolverja. Glejte, ta možakar je moral stati na ploču; če bi stal na steni, bi morala krogla tlati višje. To pomeni, da je meril na vas, gospod.«

»Čudno,« je menil gospod Tomsa, »skoraj bi bil mislil, da je hotel zadeti samo ta vrata.«

»In kdo je to storil?« se je vprašal inspektor, ne da bi se pustil motiti. »Oprostite,« je dejal gospod svetnik, »da vam ne morem dati njegov naslov; tega gospoda nisem videl, pa tudi porabili sem g povabiti, naj vsotpi.« »To je nerodno,« je dejal inspektor mirno. »Koga pa imate na sumu?«

Gospodu Tomsu je pošla potrpežljivost. »Kakšen sum neke?« je planil razdraženo. »Človek, saj tega lopova nisem videl, in tudi če bi ljubeznivo počakal, da bi mu iz okna polaj poljubek, bi ga v temi ne bil poznal. Gospod, če bi vedel kdo je bil, potem bi vas ne nadlegoval, verjamete?« »No ja,« je odvrnil inspektor pomirljivo. »Mogoče pa se spomnite na koga, ki bi imel dobiček od vaše smrti, ali ki bi se vam hotel maščevati... Vidite, to ni bil roparski poskus; ropar ne strelja, dokler ni primoran. Mogoče je kdo jezen na vas. To nam morate, gospod, v povedati in mi bomo to raziskali.«

Gospod Tomsa je bil presenečen, s te strani na zadevo doleži ni pomislil. »O tem nimam niti pojma,« je dejal neodločno, ko je z enim pogledom preletel svoje tiho življenje uradnika in starega samca. »Kdo neki bi moral biti jezen na mene?« se je začudil. »Pri moji duši, jaz ne vem, da bi imel enega samega sovražnika! To je popolnoma izključeno,« je menil, majaje z glavo. »Jaz vendar z nikomur nič nimam; gospod, živim sam zase, nikamor ne grem, v ničesar se ne vlikam... Zakaj bi se hotel nad menoj kdo maščevati?«

Inspektor je zmignil z rame: »Tega jaz ne vem, gospod; mogoče se do jutra spomnite. Boli se tukaj zdaj ne boste?«

»Ne bomo,« je dejal gospod Tomsa zamišljeno. To je čudno.

si je dejal potro, ko je ostal sam, zakaj bi nekdo streljal na mene? Saj sem skoraj samotar; opravič svoje delo v uradu in grem domov — saj pravzaprav nimam z nikomur nič opraviti. Zakaj so me tukaj hoteli ustreliti? se je čudil z rastjo žalostjo nad to neuhvalezno; počasi mu je začelo biti žal samega sebe. Človek gara kot konj, si je dejal, akte si jemlje domov, nič ne zapravi, nič ne užije, živi kot polž v svoji lupini in treski ga pride nekdo počiti. Moj bog, kakšna čudna zloba je v ljudeh, se je čudil gospod svetnik pobito. Kaj sem komu storil? Zakaj me nekdo tako grozno in blazno sovražijo?

Morebiti je to pomota, se je mislil, sedeč na postelji s sezu-tim čevljem v roki. Seveda, to je gotovo pomota v osebi. Ta človek me je preprosto zame-njal za nekoga drugega, a kate-rim je imel svoje račune! To je resnica, si je dejal olajšano, vendar zakaj, zakaj bi me nekdo tako sovražil.

Čevlji je padel iz roke gospo-da svetnika. Glej, naenkrat se je spomnil malo v zadregi, kakšno neumno stvar sem zad-nič storil, toda to mi je kar tako ušlo; pogovarjal sem se s prijateljem Roubalem in zini pri neprijetnem opazko o nje-govi ženi. Saj ves svet ve, da ga je ženska goljufa in tudi on to ve, toda noče o tem nič si-ljati. In jaz, jaz osel o tem ta-ko neumno kvasim. Gospod svetnik se je spomnil kako je ta Roubal težko pogoltnil in si zapilci nohte v dlani. Moj bog, si je dejal prestrašeno, kako je bil ta človek s tem prizadet! Saj on to žensko ljubi, blazno ljubil! Skušal sem sicer stvar popraviti, toda kako si je ta človek grizel ustnice! Ta me ima za kaj sovražiti, je menil gospod svetnik pobito. Vem, da on ni streljal, to je izključeno; toda ne bi se čudil...

Gospod Tomsa se je prepa-deno zagledal v zemljo. Ali pa krojač, se je spomnil poln nevolje. Petnajst let mi je si-ljal, potem pa mi rečejo, da ima hudo jetiko. Gotovo, da se človek boji nositi obleke, na katere je kašljati jetični; tako mi sedaj ne šiva več... Pred nedavnim pa je prišel prosit, nima kaj šivati, žena je bolna in otroci bi morali iti ven; da bi ga zopet počastil s svo-jim zaupanjem. — Jezus Kri-stus kako je bil ta človek bled in kako se je potil. Gospod Ko-linsky, sem mu dejal, glejte to ne gre, jaz potrebujem boljšega krojača; z vami sem bil ne-zadovoljen. — Potrudil se bom gospod, je jecil ta človek po-tom, da ni jokal. In jaz, se je spomnil gospod svetnik, sem ga pač poslal proč s tistim »bomo videli, ki ga ti siromaki tako dobro poznajo. Ta človek bi me lahko sovražil, se je zgrozil; saj to je strašno, iti nekoga prosit skoraj za življenje in bi-ti tako brezbrizno odbiti! Toda kaj sem hotel z njim napraviti? Vem, da tega on ni naredil, to-da...

Gospodu svetniku je postalo težje pri srcu. Tudi to je bilo tako mučno, se je spomnil, ko sem opsoval slugo v naši pisar-ni. Nisem mogel najti nekega akta, pa sem poklical tega star-ca in kričal nanj, kot na kakega fantalino in se pred ljudmi! Kakšen red je to, vi idijoti, takina svinjarja je povsod, moral bi vas zapoditi. Akt pa sem našel v lastnem predalu. Dedek pa niti zini, samo tresel se je in mežikal z očmi. Gos-podu svetniku je postalo zelo mučno. Človek vendar ne prosi odpuščanja svojega podrejenega če ga malce užali, si je nemir-no dejal. Toda kako morajo ti podrejeni sovražiti svoje gos-podarje! Počakajmo, dal bom temu dedku kakšno staro obleko; toda pravzaprav je tudi to zanj ponižujoče.

Gospod svetnik ni mogel več ležati; tudi odeja mu je bila odvlečena. Sedel je na postelji, objemal kolena in zrl v temo. Ali pa tisti slučaj z mladim Moravkom, pri nas v pisarni, ga je mučno spreletelo. On je vendar izobražen človek in pi-še pesmi. Ko pa mi je izročil tisti slabi spis, sem mu rekel: predelejte to, gospod kolega in mu hotel vreči spis na mizo, padel pa mu je pod noge, zato se je moral skloniti, ves rdeč, z rdečimi ušesi.

Moral bi si pripeljati par za-ušnice, je mrmral, gospod svet-nik. Saj imam tega fanta prav-rad, vendar tako ga ponižati, čeprav mimogrede.

Gospod svetnik se je spomnil drugega obraza: bledi in zabu-hli obraz kolega Wankla. Siromak Wankl, si je dejal, je hotel biti predstojnik pisarne, name-sto mene; to bi bilo nekaj sto-takov več na mesec, in on ima šest otrok. — Pravijo, da bi hotel dati svojo starejšo hčer učiti petja, toda zato mi nima denar-ja; in jaz sem ga preskočil sam-o, zato, ker je tak neroden tele-ban. — Zeno ima hudobno, tako grozno hudobno in suho od večnega varčevanja; in za kosilo ima samo suhe žemlje. Gospod svetnik se je bridko zamislil. Siromak Wankl, tudi temu ne more biti vseeno, ko vidi, da imam jaz, brez družine, več kot on; toda kaj morem jaz zato? Skoraj zmerom mi je mučno, ko me tako očitačje gleda...

Gospod svetnik si je podrgnil čelo, na katerem so stale goste potne kaplje. Ko me je natak-er oparil za nekaj kron, sem ta-koj poklical lastnika in ta ga je takoj odpuštil. Ti tat, je sikal nanj, jaz že poskrbim, da te v Pragi nihče več ne vzame v službo! In ta človek je odšel ne da bi rekel besedo... pod fra-kom je imel tako širleče lopa-tice...

Gospod svetnik ni zdržal več na postelji; sedel je k svojemu radiju in si nadel slušalke, to-da radio je bil tih, bila je po-za noč; in gospod svetnik si je uprl glavo v dlani in se spom-njal ljudi, ki jih je srečal, na te čudovite, toda majhne lju-di, s katerimi se nikakor ni raz-umel in na katere nikdar ni pomislil.

Na komisariatu se je oglašil zgodaj; bil je malce bled in v zadregi. »No kakor,« ga je vprašal inspektor, »ste se spomnili na koga, ki bi vas lahko sovra-žili?«

Gospod svetnik je zmajal z glavo. »Jaz ne vem,« je dejal negotovo. »Namreč teh, ki bi me lahko sovražili, je toliko, da...« In je mahnil z roko. »Poslušajte, človek niti ne ve, kolikim ljudem stori krivico. Veste, pri tem oknu ne bom več sedel. Prišel sem vas pro-sit, da bi s to zadevo konča-li...«

Soba s klobučevino oblože-nimi vrati je bila zakajena od cigaretnega dima, kakor naša bela Ljubljana ob dobri pošiljki jesenske megle. Ta dan je bil uradni dan in pred-sednik študentske komisije je zaspano sedel v zamašče-nem naslonjaču. Zelodec, ki mu je za njegova leta precej narastel, se mu je dvigal in upadal, kakor kovaški meh, ki ga poganja enakomeren gib nog. Od dolgega časa je zde-hal, čeprav je bil ta dan urad-ni dan, dočlen za sprejema-nje strank, sklepanje štipen-dijskih pogodb in pritožb.

Zunaj pred kabinetskimi vrati je pohlepno stal umet-niško oblikovane talne, mal-ce pripognjene drže in rahi-lične izgleda. Ni slutiti da se pod njegovim zguljenim plaščem krije podoba sluša-čelja Akademije upodablja-čih umetnosti, bodočega aka-demskega slikarja. Za kratek čas je čakal pred vrati, ker pač ni imel kaj drugega po-četi in si tega bržčas ni tako strašno gnil k sru. Presto-pal je sem in tja, kadil, sto-pical, pljuval, gledal skozi okno, zdehal, se pogovarjal s kmeti, ki so prav tako čakali kakor on in kaj vem kaj vse je počel.

Ta dan bi namreč podpisal pogodbo in zato je čakal pred vrati kar z raztegnjenimi ust-nicami, se smehljaj kmetom, kakor da bi hotel reči, kako srečni ste, ko ne veste zakaj je zemlja okrogla in se vam ni treba mazati s prvovrstno Solea kremo.

Naposled so ga poklicali. — Zdravo! je bleknil ob vstopu.

— Zdravo! je zini pred-sednik dolgočasno in si z roko krčevito drgnil svojo plešo. Ki se mu je svetila kot umit por-celanaš krožnik.

— Kaj bi radi? je mrmral z glasom, ki je pomnil, da ga je zmotil pri važnem opra-vilu.

— Glede štipendije sem pri-šel. Pripravljen sem podpi-sati pogodbo. Gotovo ste že sprejeli mojo prošnjo, saj sem jo odposlal brž po objavi va-šega razpisa.

Prošnjo je stvarno okrasil tako, da bi vsakdo rekel, da je to prava lirčna pesem in bil je zadovoljen v prepriča-nju, da večjega priporočila ni treba.

— Dobro. Zadevo je treba urediti tako, da bo zadeva urejena. Stvar kot tako moramo pogledati v celoti z dru-gje perspektive in videti, če je investiran denar rentabi-len, če se hitro amortizira in kako vse skupaj vpliva na tr-žišče. Kaj bi vi rečimo počeli, ko pridete v proizvodnjo in dokončate študij?

— Slikal bom, tov. pred-sednik.

— Lepo, Povejte mi, kaj bo-site slikali? — Slikal bom, recimo ljudi, pokrajine, običaje, slikal bom življenje, tovariš predsednik.

— Pa veste vi, mladi mož, da imamo mi okrajnega foto-grafa, ki slika brez štipendi-je. Se zavedate, kako koristi-ne so te njegove slike za našo družbo, kajti od tega foto-grafa dobimo v okrajni pro-čun precej denarja. Zakaj ne greste slika k njemu, če imate veselje do slikanja?

— Vi me niste pravilno raz-umeli. Nameravam postati umetniški slikar.

— Je mar kakšna razlika v tem? Vi nameravate slikati ljudi in kraje in on jih slika. Slike so pač slike.

— Ampak tovariš pred-sednik, jaz bi »farbale«.

— Kaj, farbarji bi nas? Do-volj je, da nas farbarjo davko-plačevalci in obrtniki. In zato bi radi štipendijo, pomoč skupnosti, družben denar? Ne. Proračunski sklad za te na-mene je izčrpan. Lotite se bolj pametne stroke in pusti-te slikanje našemu fotografu. Iz konkurenčnih razlogov vam to priporočam, ker ne boste vzdržali njegovega pritiska. Izberite študij, ki bo za naš okraj rentabilen. Veste, časi zahtevajo, da človek dela to kar mu prinaša koristi, ne pa to, kar ga veseli. Če boste izbrali rentabilno stroko, smo vam pripravljeni pomagati. Kakor hočete.

Proti poldnevni so se pred-sednikova vrata še enkrat odprla. Vstopil je arheolog Crepinjek.

— V smislu splošnega zaka-ona bi sklenil ustrezno pogod-bo o štipendiranju.

— Kaj študirate?

— Arheologijo.

— Kaj nameravate delati po diplomu?

— Kopal bom, stikal in iskal starine.

— Tovariš, pri nas obstaja stroga delitev dela. To stvar

prepuščajte tistim, ki jim gre. V okraju imamo dve starinar-ni, ki zbereta dovolj starin. To je za našo trgovino več kot preveč.

— Ampak tovariš, jaz bi znanstveno raziskoval in pro-čeval starine.

— Nimate kaj raziskovati. Naš teren je geološko popol-noma raziskan. Dajte si dopo-vedati, da so proračunska sredstva že izčrpana. O tem si bomo morali biti enkrat popolnoma na jasnem.

Ko je bledi Crepinjek za-pri vrata, je predsednik na-sel toliko časa, da je v miru pokadil cigareto. Užival je v vdihovanju dobrega doma-čega tobaka. Zdajci se je nekaj spomnil, planil pokonci, zgra-bil slušalko in pozvonil.

— Halo! Tukaj predsednik okrajne štipendijske komisije. Pokličite mi prosim, študenta ekonomije, tovariša Zgubo.

— Halo, Zguba pri telefo-nu. Zelite prosim?

— Kaj je hudiča s tisto šti-pendijo, ki vam jo ponujamo že nekaj mesecev. Ste se že odločili? Nakažemo vam jo za pol leta nazaj, samo da pri-dete podpisat pogodbo. Pridi-te, da stvar uredimo. Veste zaradi denarja, ki leži nelz-rabljen.

— Ampak tovariš pred-sednik, od treh strani vendar na morem prejemati štipendije. Tukajšnje podjetje mi nudi odlične pogoje: družniško sta-novanje v novem bloku, do-datno plačo in specializacijo v inozemstvu. Kaj hočete še od mene?

— Mi vam nudimo enake pogoje. Vzemite prosim od nas, da nam ne propade odo-bren denar. Kako dolgo boste študirali, je vaša stvar. Sa-mo, da podpisate pogodbo, za-rad formalnosti.

— Premislil bom.

— Premislite in pridite še dane, zaradi denarja namreč.

Tine Komar

Diplomanti v letu 1955

Tehniška fakulteta

ODDELEK ZA RUDARSTVO IN METALURGIJO

Rudarji: Radić Stevan, Novak Ivan, Pavčnik Alojz, Bitenc Roman.

Metalurzi: Zagorec Desanka, Činčurak Jan, Jurda Slavko, Lavrič Aleksan-der, Nakovski Vančo, Rozman Vincenc, Urbanc Anton, Ignja-čević Vito, Vojte Andrej, Vuko-vič Milica, Gnjatović Jovan, Je-lenko Dora, Klarič Mate, Uranki Milan, Mihačević Zdravko, Tra-nik Zoran, Jelenko Simon, Ze-le-nka Predrag, Viziak Ferdo, Kle-pec Milan, Lejko Franc.

ELEKTROTEHNIŠKI ODDELEK: Okrupa Marjan, Močnik Radoš, Izanc Beno, Martin Anton, Ojst-rič Miloš, Tigrman Djordje, Barle Viktor, Trešnje Savo, Beland Be-no, Pozna Anton, Spasojević Spa-soje, Fiere Pavle, Remih Zlatko, Osana Božidar, Ferlež Ivan, Ura-n Demetri, Lacy Zdravko, Bralič Bogoljub, Lowy Marcel, Zaplotnik Janez, Sajovic Dušan, Šmerda Jo-že, Božić Boško, Budin Joško, Vreček Franc, Salvarica Borislav, Kalan Dušan, Gradnik Sergej, Keržar Boris, Markošek Milan, Varšek Zdenko, Paulin Alojz, Za-vri Zarko, Stodit Slobodan, Reč Dušan, Kordić Ivan, Kršman Stojan, Kunšek Marij, Kunaver Roman, Pernuš Slavko, Čadež Gusto, Batić Avgust, Mitlić Dra-goslava, Dimitrovič Borislav, Premrov Marjan, Zorič Martin, Vidmar Ivan, Vučković Miloš, Virgora Mirsad, Dokl Ciril.

ODDELEK ZA KEMIJO: Vitez-Najdenova Ljubka, Kriv-čenko-Držaj Natalija, Osekard Uči, Kavčič Tihomir, Kurnak Olga, Zugelj Anton, Drojč Stani-slav, Ranašek Vekoslav, Vakselj Merko, Trpevica Branka, Skubič Olga, Čerček Boris, Zupančič Ivan, Nauts Eva, Fuhrar-Muren Stana, Ujčak Korina, Gros Davo-rin, Poberaj Savo, Ravnikar Bru-no, Gausch Othmar, Jaklič Mitja, Hrbemnik Nada, Mitlić Milka, Ci-merman Rado, Hadžović Izet, Povh Bogdan, Sitar Jože, Dular Milan, Rausch Amica, Jakus Ire-na, Rausch Amica, Hinterlechner Tona, Antolga Irena.

ODDELEK ZA ARHITEKTURO: Jamnik Boris, Turčovich Glauco, Leban Radoš, Matul Niko, Mla-ker Sonja, por. Ivanc, De Reggi Marjan, Koevar Stanišlav, Ga-štan, Ujčak Korina, Rausch Amica, Vinko, Pašić Milica, Rajčević Anton, Sever Savin, Skerlep Fe-liks, Pečenko Borut, Bižal Milan, Petčević Milorad.

ODDELEK ZA STROJNISTVO: Primic Mitja, Nussdorfer Bru-no, Obrenović Radoš, Zorec Sta-ne, Goljar Marko, Papež Stanko, Mitlić Ivan, Muršec Ivan, Kranjec Janez, Smole Ivan, Prantiz Mi-lica, Gregorič Miloš, Adžović Ibrahim, Veseličević Arandžel, Perić Dragan, Bošković Peter, Pačič Stojan, Drofenik Miran, Ivančič Peter, Tekauc Karel, Bjelič Tomislav, Mitlić Dušan, Tomšič Anton, Pelan Staš, Ristić Predrag, Sporn Stanišlav, Tomić Cedimir, Perić Aristid, Vardjan

Radovan, Gabričević Anton, Ze-lenkov Risto, Babić Mirko, Mom-čević Dušan, Fidanović Đoko, Zmavec Peter, Radević Marko, Novak Ivan, Guzelj Miran, Sem-rov Franc.

Akademija za glasbo

Ferlija Jerica, Ročnik-Holz Dana, Čeh Hedvika, Rančigaj Di-ka, Strniša Miran, Kvartić Miran in Spendal Manica.

Akademija za igralsko umetnost

Kurent Andrej, Gorinsk Majda, Kacin Nedeljka.

Hladnik Boštjan, Tomša Dušan.

Akademija upodabljačih umetnosti

Slikarji: Bernik Janez, Jemec Marjanca, Kotnik Rudolf, Modrijan Jerca, Pirnat Mihael, Rogelj Albin, Snoj Viktor.

Kiparji: Černe Peter, Kranjc Slavko, Ti-hec Slavko.

Kiparji: Černe Peter, Kranjc Slavko, Ti-hec Slavko.

Kiparji: Černe Peter, Kranjc Slavko, Ti-hec Slavko.

Kiparji: Černe Peter, Kranjc Slavko, Ti-hec Slavko.

Kiparji: Černe Peter, Kranjc Slavko, Ti-hec Slavko.

Kiparji: Černe Peter, Kranjc Slavko, Ti-hec Slavko.

Kiparji: Černe Peter, Kranjc Slavko, Ti-hec Slavko.

Kiparji: Černe Peter, Kranjc Slavko, Ti-hec Slavko.

Kiparji: Černe Peter, Kranjc Slavko, Ti-hec Slavko.

Kiparji: Černe Peter, Kranjc Slavko, Ti-hec Slavko.

Kiparji: Černe Peter, Kranjc Slavko, Ti-hec Slavko.

Kiparji: Černe Peter, Kranjc Slavko, Ti-hec Slavko.

Kiparji: Černe Peter, Kranjc Slavko, Ti-hec Slavko.

Kiparji: Černe Peter, Kranjc Slavko, Ti-hec Slavko.

Kiparji: Černe Peter, Kranjc Slavko, Ti-hec Slavko.

Kiparji: Černe Peter, Kranjc Slavko, Ti-hec Slavko.

Kiparji: Černe Peter, Kranjc Slavko, Ti-hec Slavko.

Kiparji: Černe Peter, Kranjc Slavko, Ti-hec Slavko.

Kiparji: Černe Peter, Kranjc Slavko, Ti-hec Slavko.

Kiparji: Černe Peter, Kranjc Slavko, Ti-hec Slavko.

Kiparji: Černe Peter, Kranjc Slavko, Ti-hec Slavko.

Kiparji: Černe Peter, Kranjc Slavko, Ti-hec Slavko.

Kiparji: Černe Peter, Kranjc Slavko, Ti-hec Slavko.

Kiparji: Černe Peter, Kranjc Slavko, Ti-hec Slavko.

Kiparji: Černe Peter, Kranjc Slavko, Ti-hec Slavko.

Kiparji: Černe Peter, Kranjc Slavko, Ti-hec Slavko.

Kiparji: Černe Peter, Kranjc Slavko, Ti-hec Slavko.

Kiparji: Černe Peter, Kranjc Slavko, Ti-hec Slavko.

Kiparji: Černe Peter, Kranjc Slavko, Ti-hec Slavko.

Kiparji: Černe Peter, Kranjc Slavko, Ti-hec Slavko.

Kiparji: Černe Peter, Kranjc Slavko, Ti-hec Slavko.

Kiparji: Černe Peter, Kranjc Slavko, Ti-hec Slavko.

Kiparji: Černe Peter, Kranjc Slavko, Ti-hec Slavko.

Kiparji: Černe Peter, Kranjc Slavko, Ti-hec Slavko.

Kiparji: Černe Peter, Kranjc Slavko, Ti-hec Slavko.

Kiparji: Černe Peter, Kranjc Slavko, Ti-hec Slavko.

Kiparji: Černe Peter, Kranjc Slavko, Ti-hec Slavko.

Kiparji: Černe Peter, Kranjc Slavko, Ti-hec Slavko.

Kiparji: Černe Peter, Kranjc Slavko, Ti-hec Slavko.

Kiparji: Černe Peter, Kranjc Slavko, Ti-hec Slavko.

Glose iz našega življenja

Ceneno vino

Ob letošnjem gostovanju štu-denske folklorne skupine v Fran-ciji smo naknadno zvedeli nekaj več o trgovanju z vinom. Naši fanje, ki so tam gostovali, so se, kot običajno, najprej pozanimali za ceno francoskih vin. In kaj bi prikrivali, čeja je bila precejšnja, ker so nastopali v vročih in so-parnih dneih. Toda denarja je zmanjkalo, predvsem pa trdne francoske valute. Drugega ni ka-zalo in skupina folkloristov, je odšla na lov za poceni vinom. V denarnici so imeli še ostank je-goslovanskega denarja in sicer ce-ljih deset dinarjev. Nalieteli so na dobro kupčijo, kmet, pri katerem

so se oglašili in povprašali, jih je lepo sprejel.

— Hoteli bi pri vas kupiti ne-kaj vina.

Kmet jim je postregel s prvo-vrstenim vinom. Poskušali so in ugotovili, da je dobro.

— Veste, svaar je nekdo zamotana. Mi namreč nimamo francoskega denarja. Imamo le še deset dinarjev.

— Koliko litrov vina pa se do-bi pri vas za ta denar?

— Tri litre.

— Dobro, potem vam jih bom prodal.

Fante so si zadovoljno meli dlani. Kupčija z vinom je napra-vila najboljši vnis o francoskih kmetih.

Sodobna basen

V študentsko menzo je prišel konj, odločilo prijatelj, vzel blok za kosilo, sedel za mizo in merno čakal na strežnika. Strežnik, ki je prišel s precejšnjo zamudo, mu pravi:

— Ne bi vas hotel žaliti, toda vi ste prvi konj, ki je prišel živ v našo menzo.

Korajža pa taka!

Pred kratkim je prišlo v slavi-sitičen seminarju do prekinitve seminarskega dela. Vzrok ni pre-kinitve elektronskega toka, ampak pripombe profesorja med branjem seminarskega dela, če da je eno-skransko vrednotil etične principe junakov Podlilbarskega. Postro-ppek je bil kratak. Zaprli je svoje seminarsko delo, dal svoj veto in prenehal z branjem. In sluhatelj so se zadovoljivo razšli. Ni še zna-no, če se bo seminar nadaljeval.

Pravniki in sestanek

Sestanek ZSJ je za vse žlane obvezen.

Dva študenta se odpravita z na-selja z namenom, da bi se udele-žila sestanka na pravni fakulteti. Med potjo si premislita. Na se-stanku bo dolgočasno, s filmi pa nista na tekočem. Skleneta, da se-stanek opustita in gresta medtem v kino. Predlog je soglasno spre-jet. Stopa do kina »Komuna«, kjer so bile karte razprodane in vrsta »žicarije«. Ista smola ju spremlja v Unioinu.

V zadregi stojita na pločniku pred Unioinom ne vedoč, kaj bi storila. Končno pravi eden.

— Pa greva na sestanek, saj je tako al tako obvezen.